

Uvodnik

Dragocena je vsaka stvarnost

Svet slovenskih organizacij je z začudenjem sprejel v vednost stališče odv. Rada Raceta, nekdanjega predsednika upravnega odbora DZP, ki je v nedeljskem intervjuju za Primorski dnevnik ocenil, da "SSO ni nikoli bil krovna organizacija, saj je skrbel za ozek krog ljudi, kar je skregano s pojmom krovnosti". Izjava odv. Raceta je toliko bolj vredna obžalovanja, saj poleg tega, da skoraj meji na obrekovanje, tudi udriha po slovenskem medijskem prostoru v FJK, kjer bi morali, po njegovem mnenju, razen Primorskega in RAI, ukiniti vse druge medije.

Morda se je odv. Race pustil preveč vplivati od sedanjega medijskega nastopanja vsedravnih politikov ali pa je še vedno pod vplivom enoumnega razmišljanja, ki je ves povojni čas negativno krojil tudi življenje slovenske narodne skupnosti v FJK in njene civilne družbe, kjer je bila SKGZ in njene organizacije privilegirane (NAŠI), vsi ostali pa zapostavljeni (VAŠI). Ali pa je mogoče to napoved njegovega programa v luči prevzema kake druge visoke vodstvene funkcije v civilni družbi oziroma krovni organiziranosti. Gotovo pa je, da odv. Race ne pozna povojne zgodovine in okoliščin, v katerih so delovali organizacije in društva, ki so danes v sklopu SSO-ja, kot tudi ne vsa prizadevanja tistih medijev, ki bi jih rad on ukinil, da bi manjšinski in tudi vseslovenski medijski prostor ohranil prepotrebno pluralnost.

Za Svet slovenskih organizacij je nedeljski intervju zelo slaba popotnica, ki splošno vzdušje med Slovenci v FJK še dodatno otežkoča. Ustvarjati take napetosti in potem predlagati volitve v manjšini pa je skregano z zdravo pametjo. SSO ne nasprotuje volitvam v manjšini, ne more pa si predstavljati, da bi tako pomemben dogodek pripravljali in izvajali v zaostrenih okoliščinah. Med drugim naj spomnimo, da je take volitve v 90. letih že ponudila stranka Slovenske skupnosti, a takrat očitno niso bile v interesu ne SKGZ ne vsem tistim Slovincem, ki so bili vključeni v italijanske stranke. Zakaj so se sedaj mnenja spremenila, bi bilo tudi zanimivo izvedeti.

Svet slovenskih organizacij se noče izmikati potrebi po reformah v naši sredi. Vendar ne vidi rešitev v pristopu, ki ga je predstavil odv. Rado Race. Od vsega začetka je SSO zagovarjal sodelovanje pri iskanju reform, saj je to v duhu demokratičnega pristopa in ne v odločanju od zgoraj. Da je bilo to tako, zgovorno kažejo primeri glasbenega šolstva: SSO je bil na stališču, da se GM in SCGV Emil Komel dogovorita ter porazdelita delovanje, tako da bi GM imela Tržaško in Videmsko, SCGV Emil Komel pa Goriško. Sodelovanje smo iskali pri imenovanju vodstev skupnih organizacij, žal se je v večini primerov izteklo kot na žalostni predstavi, ki smo jo gledali februarja meseca pri Slovenskem stalnem gledališču. Da o medijskih gonjah proti SSO-ju in njegovemu predsedniku, ki jih je dopuščal Primorski dnevnik, niti ne govorimo. Lahko le ugotavljamo, da so bila pokopana vsa upanja, ki so se porodila v obdobju prejšnjega uredništva, ko je zares izgledalo, da bi naš edini slovenski dnevnik šel na pot manjšinskega papirnatega medija.

Svet slovenskih organizacij ne potrebuje ocen odv. Raceta, saj krovnost organizacije dokazujejo članice s svojimi programi in več kot polstoletnim neprekinjenim delovanjem. Nismo 60-milijonska skupnost, smo narodna skupnost, za katero je dragocena vsaka stvarnost, ki tako ali drugače dela, da bi se slovenska beseda še govorila in bi bila slovenska narodna zavest še izpričana, kot so si to želeli vsi tisti, ki so se uprli totalitarnim režimom ter za svobodo, pravičnost in enakopravnost žrtvovali tudi lastna življenja.

Za Izvršni odbor SSO dr. Drago Štoka

Slovenska zmaga v Trstu

Kolesar iz Kranja Luka Mezgec je slovil na sklepni etapi Gira

Deželna posvetovalna komisija

Do porazdelitve finančnih sredstev še ni prišlo

Dokončni sklep glede porazdelitve državnih prispevkov je bil na prvi umestitveni seji deželne posvetovalne komisije za Slovence, ki je na kulturnem odborništvu v Trstu zasedala v petek, 30. maja, prenesen na petek, 6. junija. Šlo je za pričakovano potezo, tudi glede na analizo nekaterih novih predlogov v zvezi s porazdelitvijo, ki jih je vnesel deželni odbor za kulturo in hkrati predsednik komisije Gianni Torrenti. Organizacijska mreža naše narodne skupnosti v Italiji težko pričakuje premik v pozitivno smer, saj do sedaj naša društva in organizacije niso bili deležni še nobenih finančnih dotacij s strani Italije, kar še dodatno bremeni vzdušje tudi glede na znižanje denarnih sredstev, ki jih je napovedala naša matična domovina. Gotova je sicer vsota, ki jo mora dežela porazdeliti med raznolikimi dejavniki naše manjšine: gre za 5.570.000 evrov, ki nam ga državni proračun namenja na podlagi zaščitnega zakona. Ključno vlogo ima pri tem prav deželni odbornik Torrenti, ki bo sicer svoja stališča izvajal v sozvočju z manjšinskimi predstavniki. Po seji je bil odbornik optimist glede poteka prvega soočanja: "Postavili smo temelje v vidiku prihodnjega delovanja komisije", je dejal Torrenti, ki je glede ključnega vprašanja o novostih pri financiranju izrazil zadovoljstvo, da so njegovi pogledi oziroma pogledi odborništva naleteli na splošno odobravanje članov komisije. "Danes je bilo dokazano, da dobra volja lahko premosti marsikatero težavo", nam je povedal, čeprav je v svojem izjavljanju omenil možnost nekaterih razhajanj, ko se zadeve dotikajo določenih "detajlov". Spomnil je, da bodo novosti uvedli postopno, tako da bo nov sistem obveljal šele pri-

hodnje leto. "Že tokrat pa želimo naglasiti pomen nekoliko drugačnih prioritet v primerjavi s preteklostjo". Zagotovil je, da bodo dotaci-

je nakazane društvom in ustanovam takoj po sprejetju porazdelitve in po odobritvi deželnega odbora. Torrenti je jasno povedal, da so sredstva za prihodnje triletnje vsekakor zagotovljena, kronične težave pri izplačilu pa so odvisne od birokratskih zapletov, saj dežela ne more operirati z denarjem, če država predhodno ne izda potrebnih dekretov. Odbornik se bo prihodnje leto zavezal za to, da bo dežela lahko zagotovila predujme, ne da bi čakala na izdajo ministrskega dekreta.

Nekaj več o reformi, ki si jo Torrentijevo odborništvo zamišlja za prihodnje leto, nam je prav tako po seji povedal predsednik Sveta slovenskih organizacij Drago Štoka. "Ne gre za revolucijo, temveč za korenito reformo, ki bo od prihodnjega leta dalje vodila v vedno bolj plodno združevanje športnih in kulturnih zvez, kar bo najbrž omogočilo učinkovitejšo porazdelitev sredstev". Tudi Štoka je poudaril, da bo Torrenti to storil v dogovoru s sogovorniki. Tudi za predsednika Slovensko kulturne gospodarske zveze Rudija Pavšiča je bilo potrebno začeti razmišljati o nujnih spremembah znotraj sistema financiranja naše skupnosti. Odbornik Torrenti je po njegovem mnenju postavil zadeve tako, da so sprejemljive za vse, "saj gredo v smeri združevanja in kakovosti: le tako bomo lahko evidentirali prioritete, ki bodo tlakovale prihodnost naše manjšine v prihodnjih desetih letih". Pavšič je Torrentiju predstavil tudi problem likvidnosti, na katero so letos vplivali tudi rezi iz Slovenije. Tega vprašaja je bil v petek deležen tudi minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Gorazd Žmavc, ki se je v jutranjih urah mudil v Trstu.

IG

Tvegamo ohromitev delovanja!

Odbor Zadruga Goriška Mohorjeva, uredništvo Novega glasa, otroška revija Pastirček in Goriška Mohorjeva družba zelo zaskrbljeno sprejemamo odločitev Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu, ki je znižal letno dotacijo Zadrugi Goriška Mohorjeva za 45.150 evrov, kar je bistveno več od 17-odstotnega krčenja sredstev, namenjenih naši manjšini. Pri tem opozarjamo, da posledice znižanja prispevkov so:

- nujno negativno finančno poslovanje Zadruga Goriška Mohorjeva v poslovnem letu 2014;
- skoraj neizogibna zamrzitev, zaradi pomanjkanja sredstev, vsake dejavnosti kadrovanja mladih sodelavcev;
- močna ohromitev knjižno-založniške dejavnosti Goriške Mohorjeve družbe, ki med drugim letos praznuje 90. obletnico delovanja;
- krčenje delovnega urnika že itak maloštevilnemu osebju.

Prav zaradi tega podpisani pozivamo Vlado republike Slovenije, naj o odločbi premisli in naj z dodatnimi sredstvi omili rez, ki bo drugače dejansko pomenil strukturno ohromitev delovanja Zadruga Goriška Mohorjeva.

- Za Zadrugo Goriška Mohorjeva predsednik prof. Peter Černic
- Za uredništvo Novega glasa odgovorni urednik Junij Paljk
- Za Goriško Mohorjevo družbo predsednik msgr. Renato Podberšič
- Za revijo Pastirček urednik g. Marijan Markežič

6. junij 1944 - "najdaljši" dan v drugi svetovni vojni Zavezniško izkrcanje v Normandiji

V letošnjem letu beležimo tri pomembne dogodke v zvezi s prvo in drugo svetovno vojno, ki so odločilno zaznamovali 20. stoletje, obdobje treh ideološko političnih totalitarizmov (komunističnega, fašističnega in nacističnega). Gre najprej za stoletnico začetka izredno krute nprve svetovne vojne (1914-18), 75-letnico izbruh druge svetovne vojne (1939-45) ter izredno množičnega izkrcanja vojaških enot nin njihove breme s strani zahodnih zaveznikov pod okriljem ZDA in Velike Britanije na francosko obalo v Normandiji, ki je za ceno velikanskih človeških žrtev odločilno pripomoglo k končnemu zlomu nacistilne Nemčije in njenih zaveznikov. Ob tem je treba povedati, da je velik pomen imela tudi zmagovita ofenziva sovjetske Rdeče armade januarja 1943 pri Stalingradu (današnjem Volgogradu), ker je zadala hud udarec Hitlerjevi Nemčiji v izredno kritičnem obdobju poteka druge svetovne vojne.

Da se povrtnemu k znamenitnemu množičnemu izkrcanju sil angloameriškega zavezništva v Normandiji, ki ga je v tajnosti že nekaj časa pripravljalo. Za izvedbo tega načrta so zahodni zavezniški nekako osvojili zahtevo Sovjetske zveze, naj se zahodu odpre teko imenovana "druga fronta" proti Nemčiji, ki je hkrati pomenila tudi razbremenitev pritiska Hitlerjevskih sil na obrambne napore Sovjetske zveze. Že decembra 1943 je namreč tedanji ameriški predsednik Franklin Roosevelt imenoval generala Dwighta Eisenhowerja za vrhovnega poveljnika ameriških sil v Evropi z nalogo, "da vstopi na evropsko celino in v sodelovanju z drugimi zavezniški začne izvajati operacije, uperjene proti Nemčiji in za uničenje nemških oboroženih sil". Načrt so dokončno imenovali "operacija Overlord". Zadevne priprave so potekale poldrugo leto, saj so morale ZDA v bližino Evrope prepeljati ogromno vojakov in vojaške opreme. Velika Britanija je tako v začetku leta 1944 postala taborišče

za skoro tri milijone in pol kopensk vojakov, mornarjev in letalcev. Na njenem območju se je zbralo tisoč dvesto bojnih ladij in tisoč šesto prevoznih ladij in več kot enajst tisoč letal. Pri izvedbi celotnega načrta so sodelovali ameriški, kanadski, avstralski, novozelandski, francoski, belgijski, norveški, češki in nizozemski vojaki. Kopičenje tako množične vojaške sile vzdolž Rokavskega preliva ni ostalo neopaženo nemškimi nacistom, ki so si s pomočjo svojih vojunov vneto prizadevali izvedeti podrobnosti o angloameriških silah. Nemci so logično sklepali, da bo do invazije prišlo n anajbolj dostopnem kraju in hkrati tam, kjer je rokavski preliv najozži, to s epravi pri mestu Calaisu. Zato so se odločili osredotočiti obrambo na tem območju, vendar so zgradili močno utrjene postojanke tudi vzdolž celotne normadijske obale. Zavezniški so se zavedali, da bi vsaka drugačna izbira povečala tveganje za uspeh. Na koncu so se dogovorili, d abo invazija potekala na petih mestih na obali, na skupni razdalji kakih 40 morskih milj, kjer je širina Rokavskega preliva največja.

Na "Dan D", to je v noči na 6. junij 1944, se je tako začela invazija v Evropo z anjeno osvoboditev izpod nacistične strahovlade in okupacije. Treba je bilo izkrcati na tisoče zavezniških vojakov, več tisoč padalcev pa se je z letal spustilo za nemške obrambne linije, letala in bojne ladje pa so silovito bombardirali nemške položaje. Nemce je zavezniški napad sicer presenetil, vendar niso bili povsem nepripravljeni, saj so bile obale dobro utrjene in prepredele s protitankovskimi ovirami in minskimi polji. Zavezniški napad pa aji je presenetil v trnutku, ko je poveljnik "Atlantskega zidu" feldmaršal Ervin Rommel, zavezniškom dobro znan že i zbojev v Severni Afriki v letih 1942 in 1943, je bil ravno na dopustu v Nemčiji, menil, da gre za "slepih manevar" sovražnika.

Na drugi strani pa tudi zavezniškom ni šlo vs po načrtih. Pričako-

vali so namreč minimalni odpor nasprotnika, dejansko pa so Nemci pričakali napadalce v polni pripravljenosti in predvsem dobro vkopani in z dovolj strliva. S težavo izkrcani ameriški vojaki zaradi nemškega odpora ne

samo, da niso mogli napredovati, temveč so imeli velio mrtvih in ranjenih. Američanom je po srditih bojih uspelo odkriti vrzel v nemški obrambi in se izkrcati na predvideni del francoske obale, a za strhovito ceno v človeških žrtvah. V štirih urah bitke so izgubili najmanj tri tisoč mož. "Dan D" je med vsemi zavezniški zahteval okoli deset tisoč mrtvih. Približno toliko naj bi bilo žrtev tudi na nemški strani. Za celotno osvoboditev Normandije so zavezniški po treh mesecih bojev izgubili kakih 215 tisoč vojakov. Žrtev med francoskimi civilisti je bilo 119 tisoč.

Po zavzetju Normandije so zahodni zavezniški nadaljevali s prodiranjem proti Parizu, pri čemer so jih krepko podpirali francoski partizani. Parižani so sami obračunali z Nemci, tako da je mesto svobodno pričakalo angloameriške osvoboditelje. Pred prodirajočimi zahodnimi zavezniški so se morali Nemci umikati po istih poteh, po katerih so pred štiri leti prišli v Francijo. V treh mesecih sta bili Francija in Belgija osvobodjeni okupatorjev.

Ob istočasnem silovitem bombardiranju nemških mest in pomembnih prometnih zvez je nato potekalo prodiranje zaveznikov proti Berlinu, proti kateremu so se približevali tudi čete sovjetske Rdeče armade. Dne 14. aprila 1945 se je na reki Labi prva ameriška armada srečala s sovjetskimi vojaškimi prehodnicami. Sledil je padec Berlina 30. aprila oziroma 1. maja. 7. maja je poražena Nemčija v Eisenhowerjevemu Štabu v Reimsu podpisala brezpogojno kapitulacijo ob prisotnosti tudi sovjetskega generala Suslaparova. Naslednjega dne (8. maja) so kapitulacijo ratificirali še v Štabu sovjetskega maršala Žukova. Veljati je začela 9. maja, ki se praznuje tudi konec druge svetovne vojne v Evropi. V vojnem dtanju je ostala le še Japonska. Kot vemo, je ta pristala na brezpogojno kapitulacijo šele 10. avgusta, potem ko so ZDA odvrgele dve atomski bombi.

Aljož Tul

Igor Gabrovec čestita evroposlancu Dorfmannu Ljudje želijo nagle in radikalne spremembe

"Prodoren uspeh nosilca liste SVP za evropske volitve Herberta Dorfmann, ki je kljub osipu volilne udeležbe in tudi glasov njegovi stranki krepko povečal število preferenc izpred petih let, je dokaz, da ljudje še vedno znajo nagraditi delo in prizadevnost izvoljenih predstavnikov. Še zlasti skrb vzbujajoča pa je izredno nizka volilna udeležba v Sloveniji, ki nedvomno kaže na hud razkorak med slovensko družbo in samo zaznavo pomena in vloge skupnih evropskih institucij. Zanimiv in vreden globljega razmisleka je dober rezultat kandidatov SSK Franke Padovan v Števerjanu in Marka Pisanija na Re-

pentabru, kjer pa se je za evropske volitve istočasno na prvo mesto uvrstila Demokratska stranka.

Tovrstne rezultate berem kot sporočilo", pravi deželni svetnik SSK in podpredsednik FJK, Igor Gabrovec, "da je našim ljudem dovolj razprtij in da si še zlasti na krajevni ravni želijo tvornega sodelovanja med vsemi domačimi silami. Mladi italijanski premier Matteo Renzi je Demokratski stranki prislužil rekordni konsenz, ki se suče okrog štiridesetih

odstotkov. Dokaz več, da ljudje kar hrepenijo po naglih in radikalnih spremembah oz. reformah. Še vedno visoka podpora izrazito protestnemu in populističnemu gibanju Beppeja Grilla pa le še dodatno potrjuje potrebo po prenovi politike na vseh nivojih. Tradicionalna desna alternativa je v Italiji skoraj izginila z italijanske politične scene.

Podatki o volilni udeležbi in izbirah si zaslužijo temeljito analizo, saj odražajo temperaturo v družbi na krajevni, vsedržavni in evropski ravni. Na dlani pa je ugotovitev, da je politika pred zadnjim popravnim izpitom. Tudi stranke morajo pogledati vase, saj so njihove usode vse bolj vezane na popularnost liderjev, ki so vedno in vsekakor začasni".

Herbert Dorfmann

RIM Sestal se je koordinacijski odbor ministrov iz Slovenije in Italije

Krepili so vsestransko sodelovanje

V Rimu se je v torek, 27. maja, sestel koordinacijski odbor ministrov Slovenije in Italije. Kot je za STA povedal zunanji minister Karl Erjavec, so govorili o številnih temah skupnega interesa, s kolegico Federico Mogherini pa sta se posvetila tudi perečemu problemu krize v Ukrajini.

leta predsedovala EU, podpira obnovo strateškega partnerstva z Rusijo. "Ampak pod pogojem, da se bo ukrajinska kriza umirila", je dodal minister. Z Mogherinijevo sta sicer govorila tudi o Zahodnem Balkanu in podprla vključevanje regije v evroatlantske povezave. Podprla sta, da bi Albanija junija dobila

volilne zakonodaje v Italiji slovenska manjšina dobila svojega predstavnika v poslanski zbornici. "Posebej sem poudaril, da bi bilo treba čim prej sklicati omizje na ministrstvu za notranje zadeve", je še dejal Erjavec in dodal, da je bil odziv italijanske ministrice pozitiven.

Sledilo je peto srečanje koordinacijskega odbora ministrov Italije in Slovenije za zunanje zadeve, za gospodarski razvoj, za kmetijstvo in okolje, za promet in infrastrukturo ter za visoko šolstvo in znanost.

Govorili so o več temah, od prehranske varnosti in gensko spremenjenih organizmov do energetske varnosti in prometnega povezovanja, predvsem na železniškem področju. "Peti koridor je izredno pomemben za nadaljnji gospodarski razvoj", je poudaril minister Erja-

Erjavec se je z Mogherinijevo sestel na dvostranskem sestanku še pred zasedanjem odbora. Glede ukrajinske krize sta se strinjala, da je treba skozi dialog najti ustrezno rešitev. Pozdravila sta pripravljenost novoizvoljenega ukrajinskega predsednika Petra Porošenka, da rešitev za umiritev krize v Ukrajini išče v dialogu s proruskimi skupinami in z Rusijo. "Ocenjujemo, da so možnosti, da se najde politična rešitev za ukrajinsko krizo", je dejal Erjavec.

Erjavec je kolegi tudi pojasnil, da v petek odhaja v Moskvo na zasedanje slovensko-ruske mešane komisije za gospodarsko sodelovanje, pri čemer se bo srečal tudi z ruskim kolegom Sergejem Lavrovom. Kot je napovedal, bosta govorila tudi o krizi v Ukrajini, in Mogherinijevo je po besedah Erjavca podprla ta dialog. Italija, ki bo v drugi polovici

status kandidatke za vstop v EU, za Bosno in Hercegovino in Srbijo pa sta podprla tudi pripravo programov pomoči po katastrofalnih poplavlach. Govorila sta še o stabilizaciji položaja v Libiji ter problematiki beguncev, ki preko Sredozemlja v Italijo odhajajo prav iz te države. Kot je povedal Erjavec, bi okoli 20 slovenskih policistov lahko sodelovalo v programu usposabljanja libijskih policijskih sil za varovanje meja.

Glede vprašanja beguncev iz Severne Afrike sta sicer poudarila, da gre za problem EU, ne zgolj Italije. Ministrica Mogherinijeva pa se je Sloveniji znova zahvalila za sodelovanje z ladjo Triglav v operaciji Mare Nostrum.

Z Mogherinijevo sta govorila tudi o slovenski manjšini v Italiji in Erjavec je sogovornici posredoval pričakovanje, da bi ob prenovi

vec.

Govorili so tudi o povezovanju severno-jadranskih pristanišč, "da bi lahko dosegli večjo sinergijo in konkurenčnost" nasproti pristaniščem na severu Evrope. Zavzeli so se za nadaljnjo krepitev gospodarskega sodelovanja in podčrtali, da je Italija za Slovenijo zelo pomemben gospodarski partner. Govorili pa so tudi o projektu izgradnje plinovoda Južni tok in, kot je poudaril Erjavec, Italija ta projekt močno podpira. "To je izrednega pomena, ker za traso, ki gre skozi Slovenijo, je ključno, da je tudi Italija ena od prejemnic plina iz Južnega toka. Tudi ministrica in pristojni minister sta poudarila, da je to v strateškem italijanskem interesu", je še pojasnil minister Erjavec in napovedal, da se bo o Južnem toku v petek pogovarjal tudi v Moskvi.

Povejmo na glas

Renzi ali velik premik za vse

Ni najmanjšega dvoma: Renzijeva prodornost je v zelo kratkem času povzročila premike, na katere nismo bili vajeni. Premike, ki bodo vplivali na razmere v ožjih in širših prostorih, in to je seveda enkratno spodbudno za državo, v kateri živimo, za Evropo v celoti in ne nazadnje za življenje naše narodne skupnosti. Odkar nas pesti kriza - in to traja že več kot pet let -, smo namreč nekje v sebi čutili, da bi bilo treba nanjo odgovorjati hitro in pospešiti ritem odločanja. Zgodilo pa se je ravno obratno in smo se vsi, od najvišjih institucij tja do posameznikov, obnašali previdno in zadržano, kot da nismo imeli moči za aktivnejši pristop k naraščajočim težavam. To je po svoje razumljivo, vendar takšno stanje ne sme trajati predolgo, saj se problemi kopijo in nas čas neusmiljeno prehiteva. In ta trenutek je večje izkoristilo Grillovo gibanje, ki je napadlo vso vodilno politiko, ker da je na vseh ravneh kriva za poguben družbeni zastoj. Gibanje je v razmeroma kratkem času doseglo osupljivo vplivno politično potrditev in v zadnjem obdobju zaostroilo svoje napade. Prav na nedavnih evropskih volitvah pa se je pokazalo, da je Renzi v nekaj mesecih premaknil toliko stvari, da o zastoji ni več mogoče govoriti, in tako je Grillov protest kakor tudi milijonov ljudi, ki so v njem upravičeno prepoznali svojega glasnika, padel v prazno. Igra se je potem odvila v znamenju predvolilnega gesla Med jezo in upanjem, gesla, ki ga je pronicljivo dal v premislek prav mladi vladni

predsednik: treba je verjeti, da se stvari dajo spreminjati, treba je verjeti v izboljšanje stvari in ne v rušenje obstoječega, treba se je spopasti z zastojem, ki se kaže v obupanem prepričanju javnega mnenja, da ni mogoče ničesar storiti. Renzijeva zasluga je nadalje v še eni bistveni stvari, da se je namreč za spremembe nujno dogovoriti s t. i. drugo stranjo, dogovoriti se za vsako ceno, v nasprotnem primeru se zastoj nadaljuje. Dogovor, dogovor, brez dogovora se danes ne da napraviti nič odločilnega in tu se lahko spomnimo miselnosti številnih visokih politikov, ne nazadnje v Sloveniji: s tem človekom se ne bom pogovarjal. Se zavedamo, kaj to pomeni, da se odločujoči politiki, in to kjer koli, nočejo s tem ali onim pogovarjati, v isti sapi pa zatrjujejo, da delajo v interesu ljudi? Namesto takšne politike dogovor, ker samo z njim je možen premik z mesta, so možne spremembe in izboljšave, ki so v teh časih nujne, in to krvavo. Spremembe, ki jih potrebuje celo Evropa, sicer jo bo svetovni razvoj odrinil na rob: da bo zagotovljena vsaj jasna vidljivost osrednjih evropskih institucij in volitve v posameznih državah ne bodo preverjanje le lokalnih političnih ravnotežij. Renzijevo premik je tudi razbil ideološko ukleščenost v izčrpavajoči notranji spopad oziroma mržnjo in s tem dal priložnost svojim državljanom, da so ga s presenetljivo zrelostjo več kot izdatno podprli in se iz preteklosti obrnili v prihodnost.

Janez Povše

KULTURNI DOM TRST 4. podelitev nagrade tantadruj

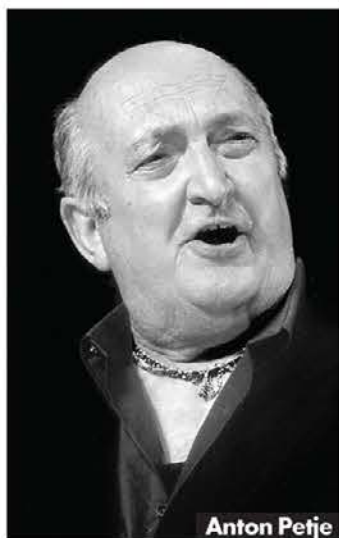
Slavilo je SNG Nova Gorica ob glavnem slavljenju Antonu Petjetu

Veliki dvorani Kulturnega doma v Trstu je v četrtek, 29. maja 2014, zelo nadvse slovesno vzdušje. Na lepi prireditvi, ki jo je sproščeno, tudi z duhovitimi pesniškimi drobtinicami, dvojezično vodil igralec Danijel Malalan in se v dveh zapetih songih iz nekdanjih uspešnih predstav Slovenskega stalnega gledališča Trst, *Šest oseb išče avtorja* (song očeta) Luigija Pirandella (na odru SSG l. 2001) in *Sladke šibkosti žena* iz l. 1999 v režiji Dušana Mlakarja (song o igralcih), spet izkazal kot izvrsten pevec, so razglasili letošnje dobitnike nagrade tantadruj. Nagrado so l. 2010 ustanovili tri primorska gledališča, SSG Trst, SNG Nova Gorica in Gledališče Koper, z željo, da bi se njihovo ustvarjalno delo bolj povežalo in da bi bili nagajeni njihovi umetniški dosežki s pogledom na sodobno gledališko ustvarjanje ter da bi tudi s tem ustvarjali t. i. skupni slovenski kulturni prostor. Pobudniki so bili tedanji umetniški vodje teh gledaliških hiš Primož Bebler, Ira Ratej in Katja Pegan. Ker je bilo takrat Kosmačevo leto, ob stoletnici njegovega rojstva, so nagrado poimenovali po Tantadruju, junaku posebnosti, iskalcu svobode in sreče, iz istoimenske novele Cila Kosmača. Prvič je bila nagrada podeljena v SSG Trst l. 2011, nato izmenično v enem izmed primorskih gledališč. V poklon lani preminulemu režiserju Primožu Beblerju je pred letošnjo podelitvijo nagrad Slovensko stalno gledališče odigralo zelo pronicljivo dramo *Zlati zmaj* nemškega avtorja Rolanda Schimmelpfenniga, v režiji Janusza Kose, s sodobno tematiko, ki se dotika trpke usode priseljencev; ti večkrat živijo in delajo v nemogočih razmerah in doživljajo novodobno suženjstvo, tudi v prisiljeni prostotici. Predstava je nastala pod umetniškim vodstvom Primoža Beblerja, ki je v tistih letih močno zaznamoval gledališki primorski prostor, in je bila prejemnica prve nagrade tantadruj, zato so jo uprizarili njemu v spomin. V imenu igralskega jedra je Vladimir Jurc,

prvak SSG, v spomin na režiserja Beblerja, pod čigar vodstvom, se je, po mnenju igralcev, začel ponoven kakovosten vzpon ansambla SSG, za kar so mu neizmerno hvaležni, in je po njihovo bil na popolnoma "nerazumljiv način odstavljen" iz umetniškega vodstva, prebral pesem s pomenljivo vsebino. Pesmi je sledil dolg aplavz stoječe publike. Med le-to

priznanj, med drugim sta igralca Maja Blagovič in Romeo Grebensek prejela nagrado na Interfestu v Kragujevcu. Podčrtala je se nelahke čase, ki jih doživlja kultura: "To jemljimo kot dodaten izživ, da bomo bolj ustvarjalni, da se še tesneje povezujemo in izmenjujemo izkušnje in poglede in skupaj pripravimo praznična srečanja, kot je prav današnje".

cestna svetilka, eden izmed nastopajočih izstopi v meri, kakor se to zgodi pri pevsko-igralski interpretaciji Ane Facchini; njen prispevek, ki je hkrati prežarjen s skoraj eterično milino in angažirano odločnostjo, zaradi svoje nenavadne izrazne moči ostane v spominu še dolgo po ogledu omenjene uprizoritve, četudi igralka vseskozi vztraja znotraj celostne

Anton Petje

Ana Facchini

Kristijan Guček

so bili tudi sedanja direktorja in umetniški vodji primorskih gledališč, Joško Čuk, Katja Pegan, Martina Mrhar in Diana Koloini ter predsednica upravnega sveta SSG Trst Breda Pahor in veliko dijakov z novogoriške umetniške gimnazije. Iz otožnosti spominov je gledalce zdrnil Danijel Malalan, ki jih je opozoril na veselje in slovesnost večera in povabil na oder predsednico upravnega sveta SSG Bredo Pahor. Tudi ona se je v nagovoru spomnila prijatelja Beblerja, ki je "živel za teater" in bil "umetniški vodja SSG v malce bolj kriznem obdobju, kot je sedaj, in je kljub vsemu znal pripraviti program, s katerim se je naš teater kvalitetno predstavil domačemu in tujemu občinstvu". Ob tem se je spomnila tudi dela kostumografke, ki je poskrbela za kostume v *Zlatem zmaju*, Slavice Radović Nadarevič, ki je tudi "tiho odšla". Opozorila je na to, da je predstava *Zlati zmaj* prejela veliko pohval in

Po hudomušnem uvodu v verzih Danijela Malalana je nastopil svečan trenutek podeljevanja nagrad. Najprej je na oder stopila žirija za igralski in gledališki dosežek, ki so jo sestavljali igralca Milena Zupančič (predsednica) in gledališka kritika Gregor Butala in Ana Perne. Ta žirija je presojala med 15 prijavljenimi predstavami treh primorskih gledališč, ki so nastale pretežno iz tekajočih se sezon (4 uprizoritve SSG, 7 SNG Nova Gorica, 4 Gledališča Koper). Po ogledu predstav, "izmed katerih, kljub kakovostnim uprizoritvam, ni bilo takšne, ki bi izrazito izstopala kot celota", se je žirija kot **gledališki dosežek 2014** odločila nagraditi glasbeno-igralsko interpretacijo **Ane Facchini** v koncertu poezije *Postani obcestna svetilka* (Srečko Kosovel), ki je nastal v SNG Nova Gorica. Utemeljitev je zapisano: "Precej redko se zgodi, da v uprizoritvi s tako izrazito kolektivno noto, kot jo ima koncert poezije *Postani ob-*

zasnove predstave in v enakovrednem sobivanju z drugimi sodelujočimi. Lahko bi rekli, da nevsakdanji učinek doseže prav z brezpogojno podrejenostjo skupnemu, popolno potopitvijo v notranjo logiko projekta, seveda pa tudi s pretehtanim odmerjanjem igralskih sredstev in njihovim suverenim obvladovanjem. Pogosto uporabljeno – in skoraj enako zlorabljeno – reklo, da ni velikih in majhnih vlog, se v tem primeru materializira na osupljiv, le izjemoma viden način". Ista žirija je nagrado tantadruj za **igralsko stvaritev 2014** prisodila **Kristijanu Gučku** za upodobitev Berengerja v lonescovem *Morilcu* v produkciji SNG Nova Gorica. "Berengerja, lonescovo karakteristično figuro slehernika, Kristijan Guček zastavi kot preprostega, zaradi prvine naivnosti in prostodušnosti današnjemu svetu razkritih kart domala tujega človeka, ki se je še vedno sposoben čuditi neverjetnim lepotam svetle me-

stne četrti, v rajskega videzu tako drugačne od njegovega temnega okraja, ter v telesnem in besednem izrazu občutiti, četudi le v minljivem času, žar polnokrvnega bivanja. V družbi, ki jo preveva hladnost in obvladuje cinizem, nastopi kot topla upodobitev tistega, ki se je odločil nepremakljivemu stanju stvari zoperstaviti z dejanjem in najti morilca kot nosilca zla; kot posameznika, ki se, še vedno prevzet nad možnostjo dobrega, pa tudi v temeljnem občutenju potrebe po hipno zaznani luči na absurdnost sveta odzove z neutrudnim iskanjem. Takšno delovanje, ki ga prepričljivo podaja v nenehnem fizičnem nemiru in spretno obvladljivem gostobesednem razglabljanju, pa se mora ob vsakršnem premagovanju ovir naposled vendarle soočiti z nemočjo, ki nam je danes še vse preveč domača". Najbolj svečan trenutek pa je bil gotovo tisti, ko je na oder stopil – "zaradi izjemnega ustvarjalnega opusa, umetniške prepoznavnosti in kakovosti, neizbrisnih sledov, ki jih pušča v igralski zgodovini slovenskega gledališča" – letošnji dobitnik nagrade tantadruj za življenjsko delo na področju gledališke umetnosti **Anton Petje**, čigar nepozabne stvaritve ostajajo z zlatimi črkami neizbrisno zapisane v srcih vseh dolgoletnih spremljevalcev umetniškega dela SSG. Strokovno komisijo so pri izbiranju te nagrade sestavljali režiser Dušan Mlakar (predsednik), književnik Marij Čuk in novinarka Majda Suša. V utemeljitvi piše: "Instinktiven, raziskovalec človekove duševnosti in odrske skrivnosti, do skrajnosti predan besedi in gledališki izraznosti, intelektualac, ki dramatikovo sporočilo in tekstovno predlogo spoštuje in ne zausča njenih temeljnih okvirov in mej, jo pa umetniško razgradi in tolmači ter z osebno noto in videnjem posreduje vse tiste odtenke, ki sestavijo in oblikujejo enkratni lik. Tako sebe in svoje dolgoletno ustvarjalno delo vidi dramatik Anton Petje. Svojo igralsko pot na profesionalnem odru je po študiju na ljubljanski akademiji in po treh letnikih medicinske fakultete začel v Slovenskem ljudskem gledališču v Celju z vlogo v Kranjskih komedijantih Bratka Krefta. Bilo je l. 1959. Od takrat je Anton Petje odigral na desetine vlog, dahnili svojim likom svojske razsežnosti, jih približal občinstvu, najprej v Mariboru, potem pa v Trstu. V

Slovenskem stalnem gledališču je deloval od l. 1970 z debutom v Amfitruu v režiji Jožeta Babiča pa vse do upokojitve. Polnih 36 let je Petje posredoval svoje mojstrstvo zamejski publikli, celotnemu primorskemu in slovenskemu prostoru. Bil je eden ključnih stebrov takrat znamenitega in številnega tržaškega ansambla, z galerijo vlog je dokazal, da je virtuoz detajla in da zna prepoznati tudi najbolj tenkočutne osebnostne poudarke. Anton Petje je oblikoval povsem sebi lasten slog igre, kar sta Dušan Moravec in Vasja Predan takole definirali: V Petjetovih vlogah, resnobnih ali komedijskih, se skriva posebna, petjetovska izraznost – nagnjenost in tudi ljubezen do raznovrstnih ostrin tudi grotesknih izrisov, v katerih je bil v tržaškem gledališkem ansamblu zmeraj prvi med enakimi. Res je, Petje je oblikoval tudi najbolj zapletene, psihološko nenavadne in posebne like, pa naj bodo dramatično izrisani ali s komičnimi razsežnostmi. V tem smislu gre še posebej podčrtati na primer vloge Osevalda v Ibsenovih Strahovih, Cankarjevega Ščuke, Georgea v Albeejevi drami Kdo se boji Virginie Woolf, Stalina v Pownalovi Mojsrski lekciji in še številne druge, da ne govorimo o deležu, ki ga je imel pri risanju likov v delih besednih umetnikov slovenske narodne skupnosti v Italiji. Delež Antona Petjeta je opazen tudi v slovenskem filmu. L. 1962 je začel sodelovanje s filmsko kamero v delu Tistega lepega dne Franceta Štiglica, od takrat pa so se nastopi v celovečercih in televizijskih nadaljevanjih, tudi tujih in v koprodukcijah, povzpeli na častljivo številko 67. Omeniti gre tudi igralsko vlogo v radijskih igrah ter pri posredovanju besedil sodobnih slovenskih pesnikov. Akademik Boris Paternu ga je uvrstil med najbolj prodorne interprete pesniških del". Vidno ganjen ob ovacijah in ploskanju, ki mu jih je stoje podarilo občinstvo, je Anton Petje s svojim toplim, prodornim glasom, ki ga gledalci tako pogrešamo na odrskih deskah, dejal: "Nič, kaj naj rečem? Saj je bilo že vse povedano! Zame je to bilo veliko, veliko, res veliko presenečenje. Sem pa zelo zadovoljen. Namreč za vse tisto delo, garanje, ki ga lahko igralec da v ustvarjanju vloge, je to, tako rekoč, nedelja. Hvala lepa!"

Iva Koršič

ŠTEVERJAN Ponudba domačih dobrot ob pestrem dogajanju

Likof 2014 za vse okuse in "starosti"

Ta konec tedna bo v Števerjanu nadvse živahno. V vinorodno briško vas s čudovitimi razglednimi biserčki na bližnji in daljni okolici bo devetih zapored vabil *Likof 2014*, ki ga prireja Vinoteka "Colli di San Floriano – Števerjanski grič" v sodelovanju s kulturnima društvoma Briški grič in SKPD F. B. Sedej, pod pokroviteljstvom Občine Števerjan. Ta praznik vina in kulinarike, z letošnjim podnaslovom *Očarani nad okusom od gričev do morja*, želi, da bi obiskovalci odkrili lepote Števerjana in okusili njegove domače pridelke, pa tudi spoznali, kako je treba zmereno piti in "počasno" uživati ob dobrem kozarcu vina. *Likof 2014* so prireditelji predstavili na tiskovni konferenci v prostorih števerjanske občine v petek, 30. maja, ob prisotnosti pred kratkim na volitvah potrjene

županja Franke Padovan. Padovanova je med pozdravnim nagovorom dejala, da so očitki nekaterih, češ da občina Števerjan vlaga premalo v turistično ponudbo, neutemeljeni, saj prav taki dogodki, kot so Likof, ki ga morajo ljudje še dobro osvojiti, priljubljeni Števerjanski festival narodno-zabavne glasbe, prvomajski praznik, pa tudi gostilne, kmečki turizmi, vinogradniki s svojimi odprtimi kletmi in še marsikaj, odlična promocija za kraj in vaba za ljudi, ki prihajajo v briški raj tudi iz oddaljenih krajev. Sama je zagotovila, da bo na Likofu tudi letos čim bolj prisotna, in se zahvalila prirediteljem – tudi vsestranski kulturni zagnanki Jasmin Kovic –, da vztrajajo pri tem delu. Bogato ponudbo Likofa so letos še bolj popestrili, kot so na predstaviti povedali Robert Prinčič, predstavnik

občinske uprave, Fabjan Koršič, predsednik Vinoteke, Jasmin Kovic, dobro poznana gledališka ustvarjalka, ki je "zrežirala" in uskladila program Likofa, Stefano Cosma, "stari" znanec in dober poznavalec krajevnih značilnosti, in mladi Jannis Paraschos, ki je orisal večerne glasbene prispevke v živo s skupinama Correspondances (jazz kvartet) in SOS Police (rock) ter z duom Egon Boštjančič in Denis Dantas (brazilska glasba). Praznik, ki bo na prenovljenem števerjanskem trgu pred cerkvijo – tu bo tudi velik šotor, kamor se bo dogajanje preselilo, če bo vreme ponagajalo –, se bo začel v petek, 6. junija, ob 19. uri, ko bodo obiskovalci lahko uživali ob kulinarnih dobrotah *Od gričev do morja*, na voljo bodo namreč, poleg merjaščevega roastbeefa s prelivo iz briških zelišč in pohanega merjasca (!),

češnjevih njokov in drugih valjivih dobrot, tudi ocvrte ribe in polenovka z bezgovim prelivo, pa sardoni v marinadi s češnjami. V soboto, 7., ko bo ob 15.30 uradno odprtje s prihodom voza z vinom in češnjami, in nedeljo, 8. junija, bo od 11.30 do 20.00 potekal razvedrilni program, ki vsebuje show cooking-e, pogovore, zgodovinske orise, degustacije vina in olja, srečanja z vinarji in uglednimi gosti. Oba dneva bosta program povezovala živahna Mairim Cheber, voditeljica oddaj slovenskega programa deželnega sedeža Rai, in novinar Stefano Cosma. Kuharske večere bodo razkrivali znani kuharski mojstri Alessandro Gavagna iz restavracije Pri lovcu na Subidi (7.6. ob 16.00), Alessio Cazzador iz restavracije Al Bagatto – Trst (8.6. ob 17.00), Matej Leopoli, domačin, ki ustvarja krušne dobrote v Berlinu v pekarni Sironi Il pane di Milano (7.6.: 17.30-18.00), pa še Paolo Vidoz, ki bo na Lizo Terčič, dekletom, ki na Lepkah in zgibankah vabi na praznik, prikazal "kuharske"

spretnosti malce drugače. V nedeljskem kulturnem sporedu (11.30) bo doc. dr. Ana Toroš s Fakultete za humanistiko Univerze v Novi Gorici, avtorica monografije *O zemlja sladka: kamen, zrno, sok. Alojz Gradnik ter romanski in germanski svet*, v pogovoru z mag. Danielo Stekar spregovorila o Alojzu Gradniku in njegovem pesniškem in prevajalskem delu. Nekdanji števerjanski osnovnošolci bodo predstavili dvoletni projekt Alojz Gradnik, ki je nastal ob 30-letnici poimenovanja šole po Gradniku. Na ogled bo razstava izdelkov učencev in fotografij iz priložnostne brošure. Tudi otroci se bodo v soboto in nedeljo ves dan lahko poveselili – to je letošnja novost – v delavnici XXL milnati mehurčki z Ilario, izdelovali bodo zmaje, gnetili slano testo ... Nova zamisel letošnjega Likofa je tudi vodena degustacija v vinogradu. Somelierji bodo udeležence pospremili v najlepše števerjanske vinograde in opisali odlike dveh avtohtonih sort, malvazije in rebule. Vse to

se bo dogajalo – če bo seveda vreme ugodno – ob sončnem zatonu (ob 19.45) na prelepi razgledni točki na posestvu baronice Tacco. Med Likofom bo odprt na Bukovju muzej kmečkega orodja *Brincelj* z vodenimi obiski (14.30, 16. in 18. uri). Za tiste, ki ljubijo se voziti na vespi, bosta tudi letos v nedeljo vožnja po zgodovinski poti (prva tovrstna v Italiji!) in "natečaj" Pripelji dekle na vespi. Tudi letos bo v dneh Likofa vsako uro iz Gorice vozil v Števerjan avtobus APT št. 9 z zadnjo vožnjo ob 23. uri. Tokrat na Likofu sodelujejo Gostilna Koršič (Števerjan), Kmečki turizem Stekar Pahor Nikolaj (Števerjan) in prvič Gostilna Ai tre amici (Gorica), vina ponujajo vinogradniki Draga, Gradišciutta, Humar, Koršič, Mužič, Evangelos Paraschos, Simon Komjanc, Edi Skok, Terpin, Ivan Vogrič in Il Carpino. Na Likof 2014 vabi zgibanka s podrobno navedbo sporeda v slovenščini, italijanščini, nemščini in angleščini.

IK

Deseta številka otroške revije Pastirček Končno počitnice!

Dolgo, utrudljivo šolsko leto se vendarle končuje in na obzorju se že smehljajo počitnice, po katerih šolarji tako srčno hrepenijo. Knjige, zvezke in druge šolske potrebščine bodo odložili in se veselili sonca, travnikov, morja ... Šolsko poslopje bo samevalo, ker "Proč je zlat mladine smeh, / prah polega po klopih, / tiho brun-da mušji roj: / "Šola je odšla - v pokoj"! Kot pojejo stih zadnje kiti-ce pesmi Poleti, ki jo prinaša deseta, junijska, zadnja številka Pastirčka v tem šolskem letu. Spretno jo je skral Vojan Tihomir Arhar, ilustracij pa prispevala Danila Komjanc, ki je tudi letos namenila malim in večjim bralcem Pastirčka kopico pristrskih risb. Le-te so otroci z barvicami dokončali po lastni domišljiji. Tudi Pastirček in njegov urednik Marijan Markežič se veselita počitniških dni in vabita otroke, naj v radostnem času brezdelja zabeležijo lep izlet ali trenutek, da bodo o tem v jeseni poročali v reviji. Hkrati tudi opozarjata, naj pošljejo likovni prispevek za naslovnico Pastirčka za šolsko leto 2014/2015. Čim več risbic bo namreč tudi objavljeno. V Pastirčku jih je tokrat 42! Učenci OŠ Vrh Sv. Mihaela in otroci iz sovođenjskega vrta

času naj otroci ne pozabijo na velikega Prijatelja, Jezusa. "Ne pozabi, ne pozabi / sredi igre na Boga", pravi Arharjeva pesmica Glas z neba, ki jo je ilustriral Marjan Manček. Simpatična želva Mici, ki je vse leto nagovarjala najmlajše Pa-

stirčkove bralce, odhaja na morje; otroci ji bodo pomagali izbrati potrebno opremo. Nerodni Pacek je tudi "kontent" in komaj čaka, da bo odvrnil "kuaderne v kantino"! Deklica in deček sta že v papirnati barčici in čakata na ugodni veter: Tatjana Ban nazorno prikazuje, kako nastane iz lista papirja plovilce. O škrtatu, ki v vročih dneh navija strune s svojim "ži-g-a-žig-ži-g-a, ži-g-a-žig-žig", poje ljubka pesem Ljubke Šorli, ki jo je uglasbil Patrick Quaggiato. Kot vselej Pastirček ponuja v branje tudi nekaj literarnih utrinkov s poučnimi drobcami. Tako sta slovenska ljudska basen Jež in veverica in pravljica Čarovnica Kri-vopeta in kužek Muri. Iz njiju bodo otroci izluščili, da je bolje, če se družimo s sebi enakimi in da se v še tako mrki osebi skriva mehko srce. Boštjan Plešničar je avtor ilustracije brkatega dirigenta, Neža Rot pa je napisala sestavek Dirigent in v njem poudarila vlogo, ki jo leta ima v orkestru in zboru. O knjigi Prave iz Benečije, ki jih je zapisala Ada Tomasetig, ilustriral pa Alessio Petricig, piše

Barbara Rustja. Iz njih je izbrala tisto o kraljici Vidi in ji pridala še križanko. Paola Bertolini Grudina je pod drobnogled postavila drobno, a zelo koristno pikapolonico. Zapis s privlačnimi ilustracijami je dobra lekcija iz naravoslovja, kot tudi rubrika Pastirček nabira. V njej Ana Rupil in Danila Komjanc pišeta in prikazujeta papriko, katere domovina je Južna Amerika; v Evropo so jo v 15. stoletju prinesli Španci. V zgodovinsko-zemljepisno-naravoslovni krog pa spada zapis Marijana Markežiča o Sabotinu in Parku miru. Stric Maks je namreč Tjašo in Pastirčka popeljal na ta hrib, ki se dviga nad Solkanom in Gorico ob misli na krvave boje iz prve svetovne vojne. Po Sabotinu je potekala soška fronta in na njegovem vrhu so kaverne, očističene in urejene za ogled. Na tem hribu, na katerega so se povzpeli učenci OŠ J. Abram iz Pevme - kot je razvidno s fotografij v Pastirčku -, je zanimivo tudi rastlinstvo. V junijski številki Pastirčka bodo bralci ob rubrikah Spoznavajmo Sveto pismo, ki jo sestavlja Paola Bertolini Grudina, in Kar lepo po vrsti preverjali znanje in se razvedrili ob igrah, ki jih beležita Hema in Polona Kosec, se posladkali s Hemino jagodno peno, se ustavili ob branju Fofovih dogodivščin in spoznali iznajdljivega muca v stripu Antonelle Del Bianco ter se preizkusili v reševanju zank. Veselo branje in iskriče počitniške dni!

IK

Romanje v Medžugorje Globoka duhovna izkušnja

Letošnje pomladansko romanje v Medžugorje je potekalo že v začetku meseca maja. Nagovarjale so me besede Jezusa, ko je hodil z apostoli po Palestini in so mu farizeji ugovarjali, naj apostoli utihnejo. Jezus pa jim je odgovoril: Če bodo ti utihnili, bodo kamni govorili. Rad bi zato omenil nekaj pričevanj. Na primer tisto, v katerem se g. župnik Jože Markuža spominja priložnosti, ko je že pred časom spovedal moža, ki ni bil celih 40 let pri sv. spovedi. Ob prihodu v Medžugorje se ti prikaže veliko število spovednic, ki se nahajajo okoli cerkve, in zreš v množice ljudi, ki dolgo čakajo na sv. spoved: ta poteka v raznih jezikih. Kot so mi povedali, so bili na

našem romanju tudi ljudje, ki so bili prvič deležni tovrstne izkušnje, saj so bili prej precej oddaljeni od vere. Vendar zaupali so mi svoje doživljanje in to, da sta vsa tesnoba in grenkoba zapustili njihovo notranjost: takrat se je na njihovih obličjih zrcalila notranja sreča. Rad bi tudi poudaril pričevanje števčanske romarice, ko je v avtobusu spregovorila o tem, kako je njena želodčna rana ozdravila po srečanju, ki ga je gibanje Prenova v Duhu priredilo pred leti na stadionu v Ljubljani: srečanje je vodil zdaj že pokojni svetovno znani karizmatik Emilijan Tardif. Kljub muhastemu vremenu lahko vsekakor zapišem, da je romanje uspelo: mnogo udeležencev je zagotovilo, da se bodo v Medžugorje spet vrnili.

Darko Durčič

Onkraj mita novih svetnikov (3)

Janez XXIII. in zadnji koncil (1)

Pri obravnavanju papeške figure Angela Giuseppeja Roncallija ne moremo mimo njegove vloge pri drugem vatikanskem cerkvenem zboru. Le-ta je postal bodisi kamen spotike bodisi tista ročica, ki naj bi vse premaknila, pač odvisno od perspektive, iz katere gledamo na pontifikat Janeza XXIII., če naj bo ta tradicionalistična ali progresistična. Obe perspektivi sta seveda pristranski in omejeni, drugače niti ne bi moglo biti. Koncil se je odprl s papeževimi besedami: "Gaudet Mater Ecclesia..." (Mati Cerkev se veseli), ker so

bili želje in pričakovanja svetega papeža pač takšni, da bi se katoliška skupnost utrdila v "duhovnih gotovostih, ob napajanju z njimi pa bi dobila novih moči", kar bi ji pomagalo, da bi zrla "pogumno v prihodnost", s pomočjo nekaterih prevetritev in ureditve pripomogla, da bi "ljudje, družine, ljudstva ... resnično naravnali svojega duha na nebeške

reči". Vemo, da zadeve niso šle ravno v tej smeri, saj je, kljub nekaterim dobrim sadom, Cerkev stopila v

"Gaudet Mater Ecclesia..."

težko in krizno obdobje. Težko je valiti krivdo za vse zablode in napake, ki so se zgodile v povezavi s koncilom, pripisovati Janezu XXIII. Kako bi sploh lahko papež, ki je bil star in zelo bolan, nadzoroval tok razprav in dogodkov? Poleg tega je umrl osem mesecev po odprtju cerkvenega zbora. Glede Janeza XXIII. se je Benedikt XVI. takole izrazil: "Božja milost je za Cerkev in družbo pripravila težko in obetavno obdobje, v krotosti Svetemu Duhu, ki je posebej

označevala celotno življenje Janeza XXIII., pa je našla rodovitno zemljo, da bi na njej vzkalili sloga, upanje, edinstvo in mir v blagor vsega človeštva. Papež Janez XXIII. je dejal, kako sta vera v Kristusa in pripadnost Cerkvi, materi in učiteljici, zagotovili rodovitnega krščanskega pričevanja v svetu. Tako je znal papež, sredi močnih nasprotij svojega časa, biti človek in pastir miru, ki je znal na Vzhodu in Zahodu odpreti nepričakovana obzorja bratstva med kristjani in dialoga z vsemi". Zagotovo lahko najdemo enega od ključnih dejavnikov, ki so zasenčili, da ne rečemo skoraj izničili, vse dobre sadove zadnjega vesoljnega zbora v vrstah tistih, ki so pojmovali in še pojmujejo koncil kot prelom z vsem, kar je bilo v Cerkvi pred njim. Še danes je

praktično nemogoče koncilne dokumente kritično pretresti tako, kot predlaga in si želi Benedikt XVI., namreč v kontinuiteti s preteklostjo in stalnim naukom Cerkve. Še danes se postavlja nasproti "črki" koncilskih odlokov neki nedoločni "duh koncila", ki tudi same dokumente in kasnejša določila cerkvenega učiteljskega postavlja najmanj v senco, če jih ne praktično izničuje. Po drugi strani pa je tudi kar nekaj tistih, ki bi morali obsoditi vse tiste, ki so zlorabljali in še vedno po svoji volji zlorabljajo drugi vatikanski cerkveni zbor in namesto tega raje vidijo vir vsega zla v Cerkvi, v samem koncilu. Oba vidika sta ne le zelo omejena in omejujoča, paralizirajoča, ampak tudi prav nedopustna.

Andrej Vončina

TRST Univerzitetna pastorala

Veseli kristjanov ob doživljanju evangelija

Evangelij gaudium je zahteven in obsežen dokument, ki ga je izdal papež Frančišek 24. novembra 2013. O le-tem sta pred nedavnim na tržaški univerzi v sodelovanju z univerzitetno pastoralo v dvorani V. Bachelet podala svoje razmišljanje tržaški nadškof Giampaolo Crepaldi in profesor politične ekonomije Stefano Zamagni z univerze v Bologni, prof. Paolo Pittaro, rektor Oddelka za pravne vede, jezik, tolmačenje in prevajanje, pa je bil moderator. Omenjeni osrednji del, medtem ko je v uvodu razložen pojem "gau-

dium", veseli kristjanov ob doživljanju evangelija. Na tak način hoče papež nagovoriti tiste kristjane, ki se držijo kisle. V petih poglavjih predstavi glavne smernice; kar preseneča, pa je zagotovo družbeno sporočilo evangelizacije. Nadškof Crepaldi se je najprej zahvalil rektorju Pittaru za povabilo, v svojem posegu pa se je osredotočil predvsem na četrto poglavje, na "malo družbeno encikliko", v kateri spregovori tudi o življenju kristjanov v družbi. Eno izmed največkrat citiranih besedil je pomembna družbena enciklika Populorum

progressio papeža Pavla VI. iz leta 1975. Tako se papež Frančišek sprašuje, kako lahko govorimo o evangelizaciji, ne da bi pri tem upoštevali družbene komponente, saj Jezusu Kristusu, ki nas ljubi, je pri srcu celovit človek. Nadškof je prisotne spodbudil k razmišljanju: "Kolikokrat slišimo reči, da je vera zasebna stvar? S tem se ne moremo strinjati, to trditev moramo premostiti, saj tako gledanje na svet ni krščansko". Dejstvo je, da Cerkev nima konkretnih, tehničnih rešitev ali receptov, kot smo jih danes povsod vajeni. Papež Frančišek je prosil Boga, naj nam da take politike, ki bi se potegovali za dobrobit naroda, za zdravstveno oskrbo in izobrazbo. Politika je zanj poklicanost. Nadškof je dalje spregovoril še o dveh temah: o revežih in družbenem miru. Prav o tem zelo malo razpravljamo, saj se ne

zavedamo velikih družbenih neenakosti. Prof. Stefano Zamagni, ki je bil med letoma 2007 in 2009 kot svetovalec Papeškega sveta za

pravičnost in mir med glavnimi sodelavci papeža Benedikta XVI., je spregovoril o tem, kako je pa-

pež Frančišek prepričan, da je globalizem postal nova vera, in kako mu to ni vseeno. Prav zaradi tega poziva vse, naj odpremo oči: kdor je dovolj delaven in

pogledi nam papež Frančišek dokazuje, da razmišlja bolj napredno od ekonomistov. Cerkev je namreč proti revščini, saj je leta orodje hudiča. Revni ljudje so pripravljeni narediti marsikaj, da bi prišli do prepotrebne hrane, tudi ropati in ubijati. Zato se je prof. Zamagni osredotočil predvsem na tri pomembne dejavnike: boj proti neenakostim, pravico do službe in javne dobrine. Vsi govorijo o pravici do službe, a te pravice lahko tudi ukinemo. Pred pravico je namreč temeljna potreba. Ob koncu svojega posega je citiral še dva svetovno znana književnika: pisatelja Franza Kafko in dramatika Williama Shakespeara. Prvi je obsodil dva greha, nepotrpežljivost in nevtrajnost, medtem ko je Shakespeare v Hamletu zapisal, da bi morale vrline prositi odpuščanja pregreh. Metka Šinigoi

Razmišljanje

Ločitev med generacijami

Zadišalo je po veliki kmečki izbi, ko je gospodinja vzela iz krušne peči velik hlebec kruha. Kako se je prilegel z medom, maslom ali gnjatjo! Prava pojedina – enkratna gostija, ki je ne doživite velikokrat! Lahko rečem, da mi za ta dogodek lahko samo zavirate.

Dobesedno smo se mastili s tem domačim kruhom in nismo prav nič mislili na odvečne kilograme, ki si jih tako mimogrede prislužimo ... Tata Matjaž me je kot starega znanca povabil, da bi skupaj z domačim župnikom med to pogostitvijo prisostvoval obredu, ki ga do tedaj sploh nisem poznal. To je: predaja posestva "ta mladim". Obred je potekel daleč od predpisanih liturgičnih pravil, ki so velikokrat pravo odvečno breme, res po kmečko, a zelo slavno, zato dovolite, da vam ga predstavim.

Bilo je neke v sredini te lepe gostije. Oče Matevž je vstal in imel kratek nagovor. Najprej je lepo pozdravil sina, enako "ta mlado" in otroke, saj so že trije, nato pa še nas. Nekaj dni prej sta uredila prepis na sodišču, sedaj so pa proslavili še doma med ožjimi znanci in prijatelji. Po končanem govoru smo zmolili rožni venec. Presenečili so me otroci, kako so lepo molili. Nato je oče sinu izročil sodnijski prepis. Nazdravili smo in se razveselili. Mama je nevesti podarila nekaj, česar skoraj ne poznamo več, to je "nevestin kordon" – debela zlata verižica, ki je precej dolga, brez kakršnega koli obesa. Pri hiši je bila že od časa Avstro-Ogrske. Je ročno izdelana, kar potrjuje tudi sigla na njej.

Izračunali smo, da je ta nevesta verjetno že vsaj peta, ki jo bo nosila, in to samo ob večjih praznikih. Taka je pač navada.

Sicer pa o kmetih in dedovanju bi se dalo marsikaj napisati. Poznam primer, ko fantu s kmetije v zelo perspektivni vasi je bilo pod čast, da bi delal doma na kmetiji, čeprav je bila za tisti čas to kar imenitna kmetija, pa je šel v

Nemčijo in tam pridno kidal gnoj cele dneve. O tem sam ni govoril, ljudje so se pa muzali, ker so to poznali, ko je prišel domov z velikim avtomobilom.

V roke mi je prišla dizertacija, o temi izseljevanja s trehuhom za kruhom ... V njej dobite vse, kar želite, pa še za sto let nazaj. Zato takšni dogodki niso samo danes, ampak jih v našem narodu poznamo skozi našo zgodovino.

Po poti domov sva s kolegom mlela tudi zanimivo poglavje, ki ga imenujemo "hotel mama" – o maminih sinčkih, ki so še pri tridesetih še vedno v domačem obljemu in ne gredo iz gnezda, pa o vrabčkih in sinčkah, ki so se vrnili v "staro gnezdo", ko so spoznali, da v zakonu niso samo "mille baci", ampak tudi polena, pa jim je zakon šel "cugrunt", ker

pač niso bili vzgojeni za zakonsko življenje!

Dotaknila sva se problema ločitve med generacijami. Zakaj se ta ne dogodi, pa ne glede na katerem področju že. Če kmet ne spozna, da je čas, da se umakne mladi generaciji, mu bo kmetija propadla. Če pri starših ne dozori spoznanje, da je za potomca nujno, da gre od hiše, da se osamosvoji, potem imamo tu nedonošenčke in siničke ... To pa se danes ne dogaja samo v družinskem krogu, ampak na vseh ravneh. Poglejte, kako se slepo oklepamo zastarelega načina mišljenja v našem zamejskem prostoru, in Bog naj nas obvaruje, če se slučajno kaj reče onim, ki so zapriseženo prepričani, da imajo v posesti vso resnico! Namesto da bi se vedno skušali okleniti naj-

boljšega – novih spoznanj, se oklepamo preživetih stvari, misleč, da je tako res najbolje, čeprav kmalu spoznamo, da ni tako, in nismo vsaj tedaj sposobni narediti temu konec in začeti na novo.

To je dinamika travme, kot se imenuje v sodobni psihologiji. Zelo jasno je vidno to v polpretekli zgodovini. Ker je bila onemogočena poštena informacija o preteklosti in je zaradi travm, ki so nastale v ljudeh, bilo hudo in nevarno govoriti o tem, smo vsi skupaj pozabili na to, kako se prekine z obstoječim in gre dalje kot reka v našem življenju. Ta dinamika travme nas je v globini prestrašila, zato tudi sprememb kot tudi novih spoznanj nismo sposobni sprejeti po hitri poti, ampak potrebujemo mnogo več časa in

energije.

To je zgodba zase, začne se pa že v gornjem odstavku!

Zgodovinarji se zavedajo, da smo z nacizmom pa tudi s fašizmom v minulih desetletjih razčistili, partizanski poboji med vojno in udbovski ter kosovi po vojni pa so bili tabu. Tako smo prezrli tudi izredno krute zgodbe posameznikov in družin, ki so bile žrtve teh pobojev. Posledica tega so tudi notranje rane pri ljudeh – depresije, samomorilne misli, panika... To stanje generacijske panike se prenaša na nove generacije in človek dobi kompleks nemoči nad tistimi, ki so to delali, ker jih ima za nadmočne! Ta začarani krog v našem narodu se ponavlja in kot kaže, bo obstajal vsaj še tri generacije.

Pripomniti pa je treba, da v ta krog ni zaobjeto samo obdobje zadnje vojne in povojne komunistične diktature, ampak tudi diktatura mišljenja, ki ga je v imenu "naših" – kdo so to naši, to presodite sami! – vsa leta in še danes ustvarjala peščica samodržcev, ki v tem našem ljubelemu zamejstvu v imenu kulture, zgodovine, slovenstva, športa, prosvete ... držijo valeti v svojih rokah in oblagajo vse tiste, ki mislijo drugače kot oni, jih oblatijo, če jih celo ne onesposobijo. Tu je zopet nesrečna medgeneracijska zavist, ko nekateri, prepričani v svoj prav, ne morejo iz njega, zato povzročajo nepopisno nesrečo (*beseda nepopisna je malo preveč ribiška, mislim pa, da zadeva ni stvar medgeneracijske zavisti, nima prave zveze z njo. Pa tudi: kdo je komu zavisten?*). Tako se zlasti mladi in sposobni oddaljujejo iz slovenskih zamejskih vrst predvsem zato, da bi imeli mir pred temi zdrharji, in bežijo drugam ... (*Mislím, da problem ni v tem, posebej ne kar na splošno.*) Prišel je čas, da se o teh stvareh začne razmišljati pa tudi kaj naredi! To velja tudi za verne!

Ambrož Kodolja

Kratke

Cerkev sv. Ivana v Gorici / Sklep šmarnic

Maj se je poslovil in z njim tudi lepa pobožnost Mariji v čast, šmarnice. Kot v marsikateri župniji so se šmarnice zvrstile tudi v cerkvi sv. Ivana v Gorici, kjer ima sedež Slovensko pastoralno središče. Kljub častitljivim letom in krhkemu zdravju jih je vodil msgr. Cvetko Žbogar. Vsak dan je bila ob 18. uri najprej sv. maša, sledilo je šmarnično branje o družini, nanašajoč se na bl. A. M. Slomška. Od ponedeljka do petka je bilo in to branje prebiral Danilo Čotar, ob sobotah pa Paolo Tomsig, ki je poleg Verene Koršič, Albine Pintar in Anite Kerpan bralec v cerkvi sv. Ignacija v Gorici pri slovenski sv. maši ob deveti uri. Po šmarničnem branju, ki je bilo sicer bolj namenjeno otrokom, so bili molitve ob izpostavljenem Najsvetejšem in blagoslov z Najsvetejšim. Žal je šmarnice redno obiskovala le skupinica vernikov. Kje je tisti čas, ko je bila cerkev sv. Ivana polna in ko smo otroci navdušeno zahajali k temu večernemu obredu in nestrpnost čakali, da nam bo msgr. Franc Močnik dal ob sklepu šmarnic spominsko podobico!

Res se časi neizbežno spreminjajo in mi z njimi, kot so že modro ugotavljali Latinci: Tempora mutantur in et nos mutamur in illis. / IK

Pesnik Vladimir Kos praznuje 90 let

V ponedeljek, 2. junija, je 90. rojstni dan praznoval pesnik Vladimir Kos, ki je letos prejel nagrado Prešernovega sklada za zbirki Pesmi z japonskih otokov in Ob rahlo tresoči se tokijski harfi. Jezuitski misijonar v Tokiu se je v zgodovino moderne slovenske literature vpisal v letih 1954 in 1955, ko je ustvaril zgodnje dosežke slovenskega pesniškega modernizma.

Vladimir Kos se je rodil v Murski Soboti, odrasčal v Mariboru, ko pa so štajersko prestolnico zasedli Nemci, so družino preselili v Srbijo, on pa se je umaknil v Ljubljano. Od tu so ga Italijani internirali v koncentracijsko taborišče Gonars. Po koncu vojne je odšel na Koroško in pozneje v Rim, kjer je leta 1953 doktoriral na papeški univerzi Gregoriana. Po posvečenju se je pridružil jezuitom in se na Irskem pripravljaj na misijon na Japonskem, kamor je odšel leta 1956.

Prvo pesniško zbirko Marija z nami je odšla na tuje je objavil že leta 1945 v Lienzu. Desetletja po vojni je največ objavljaj v slovenskih revijah v tujini, veliko v Buenos Airesu. Leta 1960 je v Tokiu izdal zbirko Dober večer. To, kot so zapisali v letošnji utemeljitvi male Prešernove nagrade, ni le prva slovenska knjiga, izdana na Japonskem, marveč tudi ena prvih pesniških zbirk moderne slovenske poezije. Od leta 1995 objavlja tudi v Sloveniji.

V zbirkah Pesmi z japonskih otokov in Ob rahlo tresoči se tokijski harfi, ki sta izšli leta 2012, se njegova poezija odpira harmoničnemu doživljanju japonske narave, človekovega mesta v kozmosu in - nazadnje - krščanske transcendence kot temeljnega ozadja vseh bitij, njihove lepote, globine ter nagovarjajoče moči, so še zapisali v utemeljitvi nagrade Prešernovega sklada.

Nezakonitih migrantov v EU vse več; tisoči se zgrinjajo v Italijo

V zadnjih mesecih je v Evropi skokovito naraslo število nezakonitih migrantov, od katerih jih je večina iz Severne Afrike prek morja prispela v Italijo, navedbe agencije EU za nadzor zunanjih meja Frontex povzema britanski BBC.

Od januarja do aprila je iz Afrike prek morja v Evropo prispelo 42.000 migrantov, od tega jih je več kot 25.000 prišlo iz Libije. Upoštevajoč še nekatere druge, manj obremenjene poti skupno število letos prispelih migrantov znaša približno 60.000.

Kot je v sredo sporočila italijanska vlada, se je v njihovo državo zateklo več kot 39.000 migrantov, medtem ko so jih lani v celem letu našli 43.000.

Skupno število letos prispelih pritežnikov v Evropi krepko presega enako obdobje iz leta 2011, leto arabske pomladi, ko je na evropska tla prišlo 140.000 migrantov.

"Če se bo trenutni trend nadaljeval (...), je velika verjetnost, da bo število naraščalo še naprej", je dejal namestnik direktorja Frontexa Gil Arias Fernandez.

Večina tistih, ki so letos pripotovali v Evropo, je iz Libije, vsaj tretjina pa iz Sirije, od koder bežijo pred državljansko vojno. Veliko število pritežnikov je tudi iz Afganistana in Eritreje.

Po navedbah nekaterih poznavalcev letošnje število po relativno nizki ravni migracije v zgodnjih mesecih lanskega leta ni presenetljivo. "Glavna pot prek Libije je bila tako dolgo zaprta, da so ljudje v podsaharski Afriki čakali že nekaj let (na odhod)", je dejal profesor Franck Duvell, ki je na oxfordski univerzi pristojen za migracije.

To sicer po njegovem mnenju ne pomeni nujno, da bo v EU v prihodnjih mesecih prihajalo vedno več ljudi. Veliko je odvisno od kaotične politične in varnostne situacije v Libiji, kjer naj bi po ocenah BBC na odhod čakalo ogromno državljanov, po nekaterih ocenah celo 300.000.

Ob smrti generala Jaruzelskega Poljski komunist, ki je priznal svetost Wojtyły

V nedeljo je umrl poljski general in politik Wojciech Witold Jaruzelski, poljski obrambni minister v času znamenitih protestov, ki jih je sprožil sindikat Solidarnost, potem pa med letoma 1981 in 1985 poljski premier in med letoma 1985 državni voditelj. Med 1981 in 1989 je bil tudi vodja poljske komunistične partije, potem pa tudi prvi predsednik novonastale poljske države, ki se je, kot neizvoljen, umaknil novoizvoljenemu predsedniku Lechu Walesi (izg. Leh Vauensa), in sicer 11. decembra 1990. Bil je seveda tudi zadnji vrhovni poveljnik poljskih oboroženih sil v ljudski republiki Poljski. Lahko rečemo, da je znal biti pokončen mož, ki je, za razliko od mnogih podobnih komunističnih voditeljev, znal prevzeti odgovornost za pretekle slabe reči, ki so se zgodile v njegovi državi, kakor je tudi velikokrat priznal svojo krivdo in dejal, kako mu je žal. Zase je takole rekel: "Sem predvsem vojak, ko sem 11.12.1990 spregovoril ljudem ob tem, ko sem zapustil predsedniški stol, sem dejal tako: 'Kot vojak se zavedam, kako je voditelj, vsak voditelj, odgovoren za vse in za vsakogar. Če sta v kom še živa bes in sovražstvo, naj ju usmerijo zlasti name'. Te besede imam še vedno za veljavne, leta in leta pa tudi

prenašam njihove posledice. Sramujem se mnogih stvari in besed, ter se zavedam, da sem z njimi povzročil veliko, morda nepotrebnih, bolečin ljudem. To ostaja moj trn v peti". Kot rečeno, je znal večkrat za zlo, ki se je zgodilo, prositi odpuščanja, k čemur je pripomogla tudi velika osebnost sv. Janeza Pavla II., s katerim sta se srečala osemkrat. Pa ne, da sedaj tkemo slavo pesve pokojnemu generalu, ampak želimo biti resnično ljudje in odkriti ter mu pustiti, da sam spregovori. O odpuščanju je takole rekel: "Sam sem večkrat prosil odpuščanja, zato so me včasih novinarji spraševali, zakaj vedno znova prosim odpuščanja, zakaj še vedno potrjujem svojo bolečino za to, kar se je zgodilo, vendar pa mislim, da je to moja moralna dolžnost. Ni mogoče, da ne bi prosil odpuščanja za zlo, ki se je zgodilo. Ne prosim odpuščanja za vojno stanje, ki sem ga uvedel, ker sem prepričan, da je bilo to neizbežno, naj jo usmerijo zlasti name". Te besede imam še vedno za veljavne, leta in leta pa tudi

ja, ker imam na tisoče dokazov, da je temu res tako. Prosim pa odpuščanja zato, ker je znotraj tistega "manjšega zla" preveč ljudi moralno trpeti, preveč trpeti, preveč jih je bilo interniranih, vse to pa ni bilo potrebno. Vojno stanje bi bilo lahko vpeljavano na manj boleč način, vendar pa se je sprožil velikanski aparat, ki ga nisem mogel popolnoma nadzorovati, nikakor nisem mogel nadzorovati zastojnega nasilja, ki so ga izvajali posamezni pripadniki vojaških in policijskih sil, zato pa sem prosil in bom vselej prosil

odpuščanja". Zanimivo je visoko mnenje, ki ga je imel Jaruzelski o Cerkev, sploh poljski: "Nikdar ne bom nehal ponavljati, kako brez posredniške vloge Cerkev ne bi nikdar prišli do Okrogle Mize (pogajanja med sindikatom Solidarnost in državo). Prisotnost neka-

terih škofov ... je bila ključna za uspeh pogajanj. Da je prišlo do Okrogle Mize, je bilo ključnega pomena posredništvo Cerkev in odločnost mož iz Solidarnosti, katerih glavni je bil Walesa – občudujem jih na poseben način zato, ker so bili sposobni dvigniti se nad osebne rane, saj so bili vsi ti internirani, zaprti, preganjani, a so se usedli k mizi pogajanj ... Bili smo se sposobni približati drug drugemu, za kar je bila ključna vloga Cerkev". Besed pokojnega poljskega generala se bomo še poslužili, ko bomo z lika sv.

Janeza XXIII. prešli na podobo sv. Janeza Pavla II. Za zdaj končujemo s tem opisom poljskega papeža: "Bil je velik duhovni voditelj. Za razliko od drugih laičnih voditeljev, ki se poslužujejo svojih monologov, da bi dokazali, kako posedujejo absolutno resnico, je papež znal poslušati. Nikoli ne bom mogel pozabiti njegovega zamaknjenega obraza, ki pa je bil popolnoma skoncentriran v tistega, ki ga je imel pred seboj. To označuje velikansko spoštovanje, ki ga je imel do sogovornika, kdorkoli je to že bil, četudi se ni strinjal, je svoje mnenje vselej izražal na izredno spoštljiv način".

Andrej Vončina

Kratke

Slikarska razstava v Galeriji Kosič

V sredo, 28. maja, je bilo v Galeriji Kosič v goriškem Raštelu odprtje slikarske razstave. Razstavljena dela so nastala na Mednarodnem slikarskem simpoziju na Sinjem vrhu "Slovenija odprta za umetnost 2013". Na odprtju je pozdravil slikar Andrej

Kosič, v italijanščini je opisala in obrazložila pomen te razstave Cristina Feresin. V slovenščini pa je Anamarija Stibilj Šajn podrobno predstavila umetniško kolonijo na Sinjem vrhu in umetnike, ki so tam ustvarjali v letu 2013. Povedala je tudi, da sta bila častna gosta lanske kolonije Mario Palli in Bojan Gorenec. S hvaležnostjo se je spomnila kitajskega umetnika Cheng Younga, ki je aktivno sodeloval na Sinjem vrhu. Imel je veliko idej in načrtov, a se je žal prerano za vedno poslovil. Sedaj je v pripravi letošnja kolonija, ki bo potekala v juniju. Kot že prejšnja leta je duša tega likovnega srečanja Anamarija Stibilj Šajn. Zadnji teden junija oz. zadnji vikend prireditelji in udeleženci te kolonije vabijo na dan odprtih vrat. V prelepem kraju, od koder je čudovit razgled na bližnjo in daljno okolico, si bodo obiskovalci od blizu ogledali dela in spoznali ustvarjalce. Kot znano, poleg te kolonije prirejajo na Sinjem vrhu tudi umetniško kolonijo za Karitas.

Na odprtju razstave v Galeriji Kosič, ki bo na ogled do 14. junija 2014, sta bili prisotni tudi umetnici Jasna Merku' in Beatriz Tomšič Čerkez. / MK

Sejem perutninarstva in domačih pridelkov v Sovodnjah

V soboto, 7. junija, bo na parkirišču Gostilne Franc na Prvomajski št. 86 v Sovodnjah potekal prvi "Tržni sejem perutninarstva in pridelkov iz naših krajev". Organizira ga A. F. A. (Associazione Friulana Avicoltori). Sejem bo potekal od 8. do 13. ure enkrat mesečno ob sobotah: 7. junija (prvič), 19. julija, 2. avgusta, 6. septembra, 4. oktobra in 8. novembra. Info: Nives Pellizon in Stefano Bin: 333 4318338

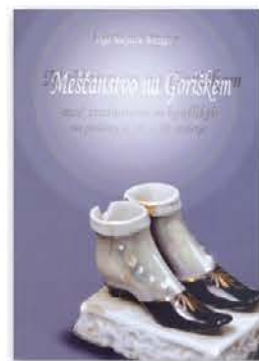
Zborovski koncert cerkvenega petja ZCPZ – Gorica

Združenje cerkvenih pevskih zborov – Gorica v sodelovanju z župnijo sv. Andreja apostola prireja v petek, 13. junija 2013, ob 20.30 v štandrediški cerkvi tradicionalni koncert cerkvenih pesmi odraslih, otroških in mladinskih zborov. Nastopilo bo

šest zborov, ki bodo zapeli pesmi iz domače in tuje zakladnice sakralnih skladb. Najprej se bosta zvrstila domača zbora, Mešani pevski zbor Štandrež (zborovodja Goran Ruzzier) in otroški cerkveni pevski zbor Štandrež (zborovodja Lucrezia Bogaro), sledili bodo Otroški pevski zbor Emil Komel iz Gorice (vodi Damijana Čevdek Jug), Otroško – mladinski pevski zbor Veseljaki in Cerkveni pevski zbor Doberdob (zborovodja Lucija Lavrenčič – Terpin in Dario Bertinazzi), Mešani pevski zbor Rupa – Peč (vodi Zulejka Devetak) in Mladinski pevski zbor Emil Komel (zborovodja David Bandelj). V pripravi je torej izredno zanimiv glasbeni večer, ki bo gotovo zadovoljil vsakega ljubiteja cerkvenega petja.

KATOLIŠKA KNJIGARNA

V SODELOVANJU Z GORIŠKIM MUZEJEM
IN GORIŠKO MOHORJEVO DRUŽBO
VABI NA KAVO S KNJIGO:

Inga Miklavčič Brezigar
Meščanstvo na Goriškem
- med vrednotami in konflikti -
na prelomu iz 19. v 20. stoletje

v četrtek, 12. junija 2014, ob 10. uri
v prostorih knjižarne

Toplo vabljeni!

Škabrijel

Odkritje obnovljenega
madžarskega spomenika

V četrtek, 29. maja, je na pobočju Škabrijela potekala zanimiva slovesnost, ki nas je vnovič ponesla v čas prve svetovne vojne in soške fronte. Precej ljudi je prišlo na odkritje obnovljenega madžarskega spomenika na južnem pobočju tega hriba, ki je med krvavimi spopadi leta 1917 veljal za pravi hrib smrti. Na slovesnosti so bili prisotni predstavniki madžarske in slovenske države, vojske, veleposlaništva, krajevnih oblasti in veteranskih društev, ki negujejo spomin na prvo svetovno vojno. Poleg tega so ob spomeniku zmolili katoliški, protestantski in judovski vojaški vikarji.

Posebna zasluga gre tudi članom Društva soška fronta Nova Gorica, predvsem predsedniku Tadeju Munihu, ki so pomagali

pri obnovi spomenika. Nasploh je spomenik dolga desetletja veljal za izgubljenega, šele pred slabimi dvajsetimi leti so ga po-

novno odkrili člani omenjenega društva.

Madžarski vojaki so se na Škabrijelu izkazali predvsem jeseni 1917, po koncu krvavih bojev med 11. soško ofenzivo. V obrambnih bojih, ki so potekali od sredine septembra do 28. oktobra 1917, je življenje izgubilo več kot osem tisoč madžarskih vojakov. Obramba Škabrijela je preprečila sesutje soške fronte in posledično omogočila preboj pri Kobaridu. V tedanjih bojih so se jeseni 1917 junaško borili predvsem pripadniki 4. (nagyváradskega) domobranskega pehotnega polka, šlo je za vojake iz nabornega območja okrog mesta Oradea v današnji Rumuniji. Po koncu bojev, leta 1918, so hrabrim madžarskim branilcem postavili štiri podobne spominske piramide, tri na Krasu (na severnem pobočju Debele griže, v Martinščini, pri Novi vasi) in omenjeno na južnem pobočju Škabrijela. Po koncu vojne in razpadu Habsburške monarhije so bili vsi prepuščeni zobu časa in v zadnjih letih obnovljeni.

Renato Podbersič ml.

KULTURNI DOM Komigo

Razbremenilne kabaretne
privoščljivosti

Trijezični festival gledališča Komigo, edina tovrstna ponudba v zamejstvu, letos enajstič zapored prireja goriški Kulturni dom in kulturna Zadruga Maja iz Gorice v sodelovanju z združenjem Terzo Teatro iz Gorice, ZSKD in s Forumom cultura iz Gorice, pa še s SNG Nova Gorica in Kulturnim domom Nova Gorica, ob pokroviteljstvu Dežele FJK, goriške občine in pokrajine, Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, SKGZ in Fundacije Goriške hranilnice. Z rahlo spremembo v napovedanem programu, 5. maja je namreč zaradi bolezni v ansamblu odpadla koprodukcija predstava SNG Nova Gorica in Gledališča Koper, *Sljehernik*, ki bo predvidoma na sporedu Komigo 6. junija, je ponudil svoje kar najbolj razigrano lice z glasbeno-humorističnim kabaretnim večerom, *Radio – Aktivni live 2!* Iz radijskega studia se je na veliki oder goriškega Kulturnega doma, pod budnim vodstvom režiserja Igorja Pisona, preselila razposajena družina, ki so jo sestavljali Evgen Ban, Boris Devetak, Tjaša Ruzzier, Marko Sancin in Aljoša Starc, ki je v živo na klavir spremljal kabaretne vragolije nastopajočih. Evgen Ban, z Markom Sancinom napovedovalec in povezovalc, je s svojim živahnim in razgibanim nastopom še posebno poživil odrsko dogajanje in vanj mesto ma tudi vključil gledalce. Tako je za "ples penzionistov", zvabil

najprej na oder gospo Metko Pavšič, kasneje pa še gospoda Vilija Prinčiča, ki sta sproščeno sprejela bliskovit odrski izziv. Kot po navadi so si sledile bolj ali manj noro začinjene novice, predvsem iz domačih logov, s katerimi so gledalcem postregli že znani protagonisti, med drugimi slavna prevajalka Berta Bertoki z nemogočimi prevodi, predvsem slovenskih pregovorov in rekov – ti so bili res zabavni in posrečeni! -, glasbenik Patrick Solleggiato s svojimi "psevdoavtorsko" izvirnimi skladbami, vsevedni politik Peteršiljvo z bedastim političnim razpredanjem, pol novinar-pol poet s svojimi pesmimi in aforizmi, ki jih še sam ne razume, v črnino odeta predstavnica zamejskega pesništva, pesnica in astrologinja Srečka Veseljko s svojimi katastrofalnimi napovedmi v horoskopu, in še vrsto drugih (povsem neumestnih in etično neokusnih ter nekako vsiljen pa je bil kratek pogled na Jezusovo življenje oz. delovanje, ki ga verne zaznamo kot posmeh tega, kar nam je sveto). Seveda ni manjkalo tudi bodic v verzih na račun bližnjih občinskih volitev v vaseh na Goriškem, pa tudi duhovitih oglasov. Radio – Aktivni Live 2! in njegovi protagonisti tudi tokrat niso razočarali občinstva, željnega zabave ob humorističnih strelicah na račun našega "vsevednega" zamejskega "mikrokozmosa".

IK

MePZ LOJZE BRATUŽ - Gorica (vodi dirigent Bogdan Kralj)
in
MePZ JACOBUS GALLUS - Trst (vodi dirigent Marko Sancin)

vabita na

KONCERT "SOGLASJA"

Gorica, Kulturni center Lojze Bratuž
(drevored 20. septembra 85)
nedelja, 8. junija 2014, ob 18.30

Obvestila

Slovenska skupnost sporoča, da je sklicano zasedanje pokrajinskega sveta SSK, ki bo potekalo v četrtek, 19. junija, ob 20.30, na pokrajinskem sedežu stranke v Gorici, drevored 20. septembra 118.

Mladinski dom vabi otroke od 10. do 14. leta na "Poletnosti 2014": priprava na malo maturo (3. - 6. junija za tretješolce); Poletni izzivi (12. - 20. junija z videodelavnico, izleti, kopanjem, adrenalinskimi pustolovščinami); zeleni teden v koči v Žabnicah (24. - 28. junija); priprava na šolo (1. - 5. septembra); predpis k pošolskemu pouku 2014/15 (s polovično vpisnino). Informacije in vpisi do 31. maja na tel. 0481-280857, 0481-536455, mobi: 366-6861441, 331-6936603, ali po elektronski pošti mladinskidom@libero.it

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja 27. in 28. junija dvodnevni avtobusni izlet, namenjen ogledu mesta Parme in gradov v okolici. Vpisovanje se nadaljuje na društvenem sedežu na korzu Verdi 51 ob sredah od 10. do 11. ure. Informacije po tel. št. 0481 532092 (Emil D.). Na račun 100 evrov.

PD Rupa-Peč vabi na tradicionalni letni izlet, tokrat v Jordanijo, ki bo potekal od 19. do 26. avgusta 2014. Informacije na tel. 0481 882285 (Ivo Kovic).

Prodajam bukova drva za kurjavo. Drva prodajam zaradi žledoleda, ki je v našem gozdu v Gornji Trebuši povzročil ogromno škodo. Cena 50 evrov za kubični meter + 5 evrov za prevoz. Drva pripeljem na dom. Za kontakt tel. 041 821809, mail razazija@gmail.com

Resna in odgovorna medicinska sestra nudi nego in pomoč starejšim osebam. Tel. št. 00386 30 325 558.

Zanesljiva in diskretna gospa pomaga pri likanju in čiščenju v gospodinjstvu. Tel. št. 00386 40153213.

Iščem delo za čiščenje in likanje na območju Gorice. Tel. št. 00386 31449311.

Kadar potrebujete varstvo za otoka ali starejšo osebo, pokličite na tel. št. 00386 41256240.

32-letna profesorica nudi inštrukcije slovenščine in varstvo. Tel. št. 00386 41256240.

Kvalitetno opravljam gospodinjstva dela: likanje, čiščenje... Pokličite na tel. št. 0038641885539.

Pianino znamke Danemann starejše izdelave, rezljan, zelo lepo ohranjen, primeren za takojšnje igranje, ugodno prodam. Tel. št. 00386 41529652.

Nudim pomoč pri hišnih opravilih, čiščenju, likanju. Tel. 003865/3001328.

Urejena mlajša gospa išče delo za čiščenje in likanje na območju Gorice. Tel. 00386/31449311.

Darovi

Za Novi glas: N. N. Sv. Ignacij, Travniki, 250 evrov.

Za misijonarja P. Opeko: N. N. 750 evrov.

Za misijonarja D. Lisjaka N. N. 750 evrov.

RADIO SPAZIO

Vrta proti vzhodu
(od 6.6.2014 do 12.6.2014)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od 21.00 do 22.00. Spored:

Petek, 6. junija (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Sobota, 7. junija (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v slovenščini ter v benečanskem in rezijanskem narečju.

Nedelja, 8. junija (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 9. junija (v studiu Andrej Baucon): Narodno-zabavna in zabavna glasba - Zanimivosti iz naših krajev - Iz krščanskega sveta - Naši zbori pojo - Obvestila.

Torek, 10. junija (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 11. junija (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Od kdaj je človek mesojed - Izbor melodij.

Četrtek, 12. junija (v studiu Andrej Baucon): Lahka glasba - Zanimivosti iz sveta - Obvestila.

Radijski oder / Natečaj V iskanju pravljic

Domišljija je ključni element pri odraščanju

Natečaj z naslovom *V iskanju pravljic*, ki ga je Radijski oder razpisal sredi aprila, temelji na globokem prepričanju, da so pravljice poglavitni dejavnik otroške vzgoje: ob njih otrok podoživlja zgodbe in jih nato nadgrajuje s svojo fantazijo. Nekega dne se bo morda lahko tudi sam preizkusil v snovanju teh žanrskih besedil. Na podlagi projekta se je to že zgodilo pri okrog 120 otrocih osnovnih šol iz Tržaške, Goriške in šolskega centra v Benečiji, ki so se kot posamezniki ali pa v skupini preizkusili v vlogi pravljicarja. Kot so povedali snovalci projekta Marjan Jevnikar, Maja Lapornik, Lučka Susič in Monica Sulli na tiskovnem srečanju v prostorih Slovenske prosvete prejšnji teden, je do tedaj prispelo 93 zapisov, pričakovali pa so še nekatere

izdelke za več kot skupnih sto enot. Najboljše bodo nagradili v četrtek, 5. junija, ob 18. uri v konferenčni dvorani Zadruga kraške banke na Opčinah.

taciji rednega financiranja na podlagi ciljnih načrtov. Natečaj je le prvi del večstopenjskega procesa, ki bo v prihodnjih mesecih nadgrajen tudi z ilustracij-

Foto IG

Predsednik Radijskega odra Marjan Jevnikar in vodilna pri ocenjevalni komisiji Maja Lapornik sta pojasnila, da sodi natečaj v sklop širšega in razvejenega istomienskega projekta, ki ga je RO izpeljal tudi v vidiku novih deželnih priporočil o implemen-

sko kuliso nekaterih pravljic, za katero bodo poskrbeli prav tako otroci; izbor del bodo nato izdali v knjižni obliki, posneli na CD in predvajali po radijskih valovih. Zanimiv je zlasti tretji del načrta, ki bo temeljil na zbiranju starodavnih pravljic. Pristojni pri

načrtu so namreč že evidentirali nekatere starejše člane naše skupnosti, ki bodo mikrofonu in kameri zaupali pravljice iz svoje- ga otroštva.

Cepprav je bilo najprej mišljeno, da bo komisija izbrala najboljše pravljice brez nikakršnih filtrov, so se nato prireditelji odločili, da bodo zaradi tako bogatega izbora upoštevali starostno stopnjo avtorjev. Izvedenka na tem literarnem področju Monica Sulli, sicer učiteljica po poklicu, je poudarila, da pravljice spodbujajo v otroku gotovost, toplino, čustveno inteligenco, sprožajo v njem ljubezen do jezika in njegove estetike. Lučka Susič, članica komisije, ki jo med drugim (ob že omenjeni Lapornikovi) sestavlja še člana RO Manica Maver in Danilo Pertot, pa je prepričana, da bo v tako bogatem izboru komisija našla veliko drobnega bogastva, ker so otroci izred-

no ustvarjalni: "Svojo fantazijo znajo sprožiti tudi ob vsakdanjih malenkostih", je dejala. Maja Lapornik je še dodala, da so vsi prispevki napisani v knjižni slovenščini, za kar nosi veliko zaslug učiteljski kader.

IG

Minister Gorazd Žmavc na delovnem sestanku v Trstu Nadaljujejo se pogajanja v zvezi s Tržaškim knjižnim središčem

V petek, 30. junija, se je minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Gorazd Žmavc mudil v Trstu na

delovnem sestanku, kjer je s predstavniki krovnih organizacij spregovoril o težavah, ki ga manjšinski ustanovam pov-

zroča letošnje krčenje sredstev iz Slovenije.

Pred tem pa se je sestel še s tržaškimi osebkami, ki naj bi organizacijsko in vsebinsko izdelali zahteven načrt o Tržaškem knjižnem središču. Meseca aprila je bil namreč v prostorih Generalnega konzulata v Trstu podpis sporazuma za ustanovitev TKS, pri katerem so poleg ministrstva za kulturo, Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu in Javne agencije za knjigo soudeležene še krovni organizaciji SSO in SKGZ ter založbi Mladika in ZIT: takrat se je institucionalna 'ekipa' iz RS obvezala, da bo projektu zagotovila zagonska sredstva.

Cepprav je petkov sestanek potekal za strogo zaprtimi vrati, se

nam ga je vendar uspelo udeležiti.

Dogodek bi z medijskega vidika gotovo krili na ustrežnejši način, vendar nas je Generalni konzulat Republike Slovenije v Trstu na prošnjo ministra Žmavca zelo vljudno prosil za 'diskretnost'. Na srečanju smo namreč izvedeli za marsikatero novost glede projekta, kateremu se je nazadnje priključil tržaški poslovnež Vanja Lokar. Nekdanji podjetnik v kavarniškem sektorju resno namerava odkupiti določene trgovski prostor v mestnem središču (sestane je resnici na ljubo potekal ravno na tej lokaciji) in ga po ugodnih najemnih pogojih nameniti knjigotrdnemu načrtu.

Zaradi kočljivosti pogajanj, ki zahtevajo premišljeno in opreznost postopanje vseh dejavnikov - kot so nam povedali, tudi medijskih -, bomo zadevo iz korektnosti obravnavali na pravi način takrat, ko bodo okoliščine posla bolj dorečene.

IG

OPČINE Cerkev sv. Jerneja

Šmarnice vedno navdihujejo domače pevce

Kot veleva že večletna tradicija so tudi letos, v soboto, 31. maja, v župnijski cerkvi sv. Jerneja apostola na Opčinah s koncertom obhajali sklep letošnjih šmarničnih pobožnosti. Tako je med večerno mašo g. Franc Pohajač prebral še zadnji odlomek šmarničnega branja, in sicer izpod peresa znane rajne etnografinje Zmaje Kumer, ki je izpostavila, kako je ljudsko češčenje Matere božje vsestransko zaznamovalo slovensko duhovno, predvsem pevsko dediščino in krajinsko prepoznavnost zaradi mnogih kapelic in cerkva, ki so ji posvečene. Priljubljeni koncert, ki so ga priredili po maši, je ponovno potrdil, da se na Opčinah iz leta v leto domišljajo česa novega, kar

obogati program. Za uvod je Goran Ruzžier, ki vodi OPZ Vesela pomlad, izbral tri pesmice, ki so jih na klaviaturo, s harmoniko, flauto in na kitaro spremljali sami člani zborčka.

Letošnja zanimivost so bile posamezne pesmi za soliste. Tako je ob spremljavi organista Vinka Škerlavaja tenorist Marjan Štrajn na koru zapel Vodopivčevo Marjinemu srcu. Tomaž Susič, ki je tudi povezoval program, pa je za oplemenitev večera podal štiri duhovne poezije Viljema Černa, letošnjega dobitnika nagrade Vstajenje. Poezije Tišina skal, Sve-ta je zemlja, Požirek sreče in Mi-losti polna so nam poustvarile lep občutek povezanosti pesnika izpod Velike glave s svojo zemljo, Stvarnikom, vaščani in sorodniki

zborov, ki ga vodi prof. Matej Lazar. Kot je uvodoma povedal Marko Tavčar, si Zveza s prirejanjem tega tečaja prizadeva pomagati župnijam, da vzgojijo nove generacije organizatorjev. Na openskih barvno bogato zvenečih orglah je Borut Štoka zaigral Dornelov Preludij in fugo ter Vrabčev preludij o temi Angelci vsi prihite, Niko Trento Mendelssohnov Allegro maestoso e vivace v C-duru in Bachov Preludij in fugo BWV 556, medtem ko je Rok Dolenc po Bachu in Čajkovskem zaigral tudi svojo učinkovito vstopno skladbo "Entrado".

Moški zbor Sv. Jernej, ki od letos poje pod vodstvom Walterja Lo Nigra, je po mli Ferjančičevi pesmi Večerni zvon izvedel še Hladnikovo uglasbitev Marije skoz

življenje in manj izvajano, a zelo dovršeno Foersterjevo Ave Maria. Za primerno slovesen in majniško doživet sklep je poskrbel Mešani zbor Sv. Jernej, ki ga vodi Janko Ban, ki je tudi vsakoletni glavni organizator tega večera. Zborovodja je za uvod izbral znani Jerebovo Že pada mrak v dolino in Engelhartovo Ko bi jaz zvonček bil in še Laharnarjevo V sveto mesto Nazarensko, pri kateri je solo vlogo toplo odpel Marjan Škerlavaj, ter Mavovo Mati moja venec pletem, pri kateri je Marta Fabris suvereno in občuteno odpela solistično vlogo. MePZ je spremljal David Lenisa.

Domači župnik, g. Pohajač, je v zahvalnem nagovoru, preden je skupno zadonela Marija skoz življenje, poudaril, da smo Slovenci dojele, da beseda, ki postane pesem, še posebej pomaga, da stopimo v najtesnejšo zvezo s samim seboj in z Bogom; openski sklep majniških pobožnosti je to polno potrdil.

AL

Obvestila

Mladi Slovenske skupnosti in Mladi za Prihodnost vabijo v četrtek, 5. junija 2014, na nagajevanje drugega literarnega natečaja Grmada v pristanu. Mlada peresa se bodo zbrala v prostorih agriturizma Žbogar v Samatorci ob 18. uri, kjer bo komisija ocenila eseje in nagradila zmagovalce. Na podeljevanju nagrad bo prisoten tudi častni član Mladih za Prihodnost Boris Pahor, ki bo sam tudi komentiral in ocenil prejeta dela.

Društvo slovenskih izobražencev in Knjižnica Dušana Černeta vabita v ponedeljek, 9. junija, v Peterlinovo dvorano v ul. Donizetti 3 v Trstu, kjer bodo zgodovinarji Nevenka Troha, Zdenko Čepič in Žiga Koncilija predstavili obsežna zbornika Inštituta za novejšo zgodovino iz Ljubljane o nasilju vojnih in povojnih dni. Začetek ob 20.30.

Klub prijateljstva - Vincencijeva

konferenca vabita tržaške in goriške prijatelje na celodnevni avtobusni izlet v Soško dolino z ogledom Kobarida (Muzej I. svetovne vojne) in Tolmina, v četrtek, 26.6. 2014, z odhodom iz Trsta in z možnostjo postanka v Gorici, informacije in vpisovanje tel. 040-225468 / 347 1444057 (Vera).

Darovi

Misijonski krožek Rojan je prejel: za slovenske misijonarje: Franc Saksida 30, Adelka Vončina 20, nabirka ob koncu šmarnic 195 evrov; za misijon patra Ernesta Saksida - Brazilija: N. N. 50, Anica Zupanič 320 evrov.

Darove lahko nakažete tudi na: ZADRUŽNO KRAŠKO BANKO IBAN: IT22 L089 2802 2010 2000 0086 948 Codice BIC: CCTSIT2TXXX Misijonski krožek Rojan ul. Cordaroli 29 34135 Trst

Kratke

Nasilje vojnih in povojnih dni

Inštitut za novejšo zgodovino (INZ) v Ljubljani je v zadnjih mesecih izdal dva zbornika, ki govorita o nasilju in represiji na Slovenskem med drugo svetovno vojno in v povojnem obdobju. Po eni strani gre za nadgradnjo in analizo podatkov iz večletne raziskave Smrtne žrtve med prebivalstvom na območju Republike Slovenije med drugo svetovno vojno in neposredno po njej, na podlagi katere je zdaj zajetih v podatkovno bazo 98.000 smrtnih žrtev (6,6 % vsega prebivalstva). Po drugi strani pa so v njiju natisnjeni referati in razprave iz novjših projektov in s simpozijev INZ. Obe publikaciji bosta v središču pozornosti na "ponedeljkovem večeru", ki ga 9. junija ob 20.30 prireja v Peterlinovi dvorani v Trstu Društvo slovenskih izobražencev in Knjižnica Dušana Černeta.

Gre za lansko 1. številko revije Prispevki za novejšo zgodovino, ki jo izdaja INZ in ki vseh 18 prispevkov na skupno 320 straneh posveča tej problematiki ter sorodnim temam v sosednjih državah. Pod naslovom Represija med 2. svetovno vojno in v povojnem obdobju sta jo uredila dr. Nevenka Troha in dr. Zdenko Čepič.

Druga knjiga nosi naslov Nasilje vojnih in povojnih dni. Uredila jo je dr. Nevenka Troha, izšla pa je kot 9. zvezek zbirke INZ Vpogledi. Na 346 straneh prinaša 9 razprav in vrsto dokumentov. V obeh publikacijah, zlasti v drugi, najdemo tudi razprave, ki izrecno analizirajo nasilje na Tržaškem oz. na Primorskem. Na večeru, ki ga bo vodil častnikar Ivo Jevnikar, bodo spregovorili trije doktorji zgodovinskih znanosti: že omenjena urednika in soavtorja publikacij Nevenka Troha in Zdenko Čepič ter mlajši zgodovinar Žiga Koncilija, ki je aprila v Ljubljani dosegel znanstveni doktorat z disertacijo o političnih sodnih procesih v Jugoslaviji v letih 1929-41 in 1945-53. Nekatere primere takih procesov je predstavil v obeh zbornikih.

Simpozij o Alojzu Rebuli ob njegovi 90-letnici

Slavistično društvo Trst-Gorica-Videm, Društvo slovenskih izobražencev in Slovenski klub prirejata v petek, 6. junija 2014, v konferenčni dvorani Zadruga kraške banke na Opčinah (ul. Ricreatorio 2) celodnevni simpozij o pisatelju Alojzu Rebuli. V dopoldanskem delu bodo sodelovali Boris Pahor, Marija Pirjevec, Igor Škamperle, Aleksander Skaza, Miroslav Košuta, Miran Košuta, Martina Ožbot in Lojzka Bratuž. Popoldanski del pa bodo oblikovali Martin Breclj, Zoltan Jan, Jože Horvat in Jadranka Cergol. Sledila bo razglasitev zmagovalcev literarnega natečaja, ki sta ga MOSP in SKK posvetila Alojzu Rebuli.

Za ovrednotenje pomembnih slovenskih žena

Glede na prizadevanje deželne referentke za Furlanijo Julijsko krajino, dr. Claudie Antolini, imamo Slovenci možnost, da objavimo na spletno stran Toponomastica femminile - Ženska toponomastika, življenjepisne znamenitih slovenskih žensk, ki so živele in delovale v 20. stoletju. Claudia Antolini je doma iz Rima, sedaj je raziskovalka na področju astrofizike in je pred kratkim predstavila razstavo slik z naslovom Sulle vie della parita' - Na poti enakopravnosti v Trstu in v Vidmu v sklopu simpozija Vrednota različnosti/drugačnosti ter v sodelovanju s projektom Ekspanzije in Postajo Rogers. Skupino in spletno stran Toponomastica femminile je ustanovila leta 2012 Maria Pia Ercolini z namenom, da bi z raziskovanji in objavo podatkov učinkovali na območje v vidiku poimenovanja predelov urbanega okolja (cest, ulic, parkov, vrtov itd.) po ženskah, ki so znotraj skupnosti odigrale pomembno kulturno vlogo. V ta namen so se v naših krajih aktivirale tudi profesorice Marija Pirjevec in Marija Kacin ter Elena Cerkvenič.

Kras@event@Carso v Zagraju

Izvrstna izvedba komorne opere Zgodba o vojaku

V prostorih kmetije Castelvachio nad Zagrajem je v četrtek, 29. maja, potekal v nizu pobude Kras@event@Carso edinstven dogodek, komorna opera *Zgodba o vojaku* (Histoire du soldat) Igorja Stravinskega. Eno najbolj izvirnih del, ki ga je po rodu ruski skladatelj napisal leta 1918, v času in razmerah, ki niso dopuščali razkošnih scenskih uprizoritev, so prikazali odlični izvajalci: prvi med vsemi glasbeno-gledališki igralci (pa še skladatelj, pevec, režiser, scenograf; sam se z lastno skovanko imenuje "musicatore") Luigi Maio, v Italiji najznamenitejši interpret te vloge, priznan inovator komornega gledališča, prejemnik nagrade gledaliških kritikov, ki je občinstvu podaril izvrstno interpretacijo. Delo kot poskus "protikriznega gledališča" je bilo zamišljeno za komorni orkester s sedmimi instrumentalisti: odlično so svoje opravili člani Ensemble Arsatelier: violinist Črtomir Šiško-vič, kontrabasist Fabio Serafini, klarinetist Sebastiano Marzullo, fagotist Aligi Vol-tan, trobentač Roberto Caterini, pozavnist Erik Žerjal in tolkalist Giorgio Fritsch pod vodstvom dirigenta Danila Marchella. Mestoma so s krenjami in minimalnimi gibi tudi sami "sodelovali" z Maiom. Ta je prikazal zgodbo o vojaku Josephu, ki na poti proti domu sreča Hudiča. Ta mu v zameno za njegovo violino ponudi skrivnostno knjigo, v kateri so zapisani dogodki, ki se še niso zgodili. Možnost obogatitve in dogovor s Hudičem mu popolnoma spremenita življenje in privedeta skozi vrsto pustolovščin do neizogibne izgube naj-

Luigi Maio (foto dpd)

dražjih in še duše. V širšem smislu gre za zgodbo o človeku, ki ne more ubežati pred lastno usodo. Komorna opera *Histoire du soldat* je prava mojstrovina, nekaka "potujoča predstava", opera brez petja, ki ga nadomešča recitacija, po stilu pa mešanica starega kontrapunkta, jazzovskih prizvokov, koračnic, valčkov ter z elementi tanga in ragtimeja. Kljub temu da je Maio znal izzvati tudi smeh, so prisotni med izvajanjem občutili globoko vez zgodbe o vojaku s prizoriščem. Po uvodnem pozdravu Alessandre Schettino, ravnateljice glasbene šole Emil Komel, jim je namreč lastnica kmetije Mirella Della Valle obrazložila, da Castelvachio leži na kraju, kjer so poleti 1915 potekale prve izmed bitk na Krasu, ki so terjale nad 300 tisoč žrtev. **Ponovitev komorne opere bo v petek, 6. junija, ob 20.30 na Rubijskem gradu. Priporočamo!**

SCGV Emil Komel / Sklepna akademija

Glasbeni mozaik, bogat prikaz doseženih uspehov

Zaključna akademija najboljših gojencev Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel v petek, 30. maja, je bila lep prikaz dela in uspehov nekaterih instrumentalnih tečajev in oddelkov goriške glasbene šole. Na koncertnem večeru z naslovom Glasbeni mozaik, ki so ga, kot je povedala ravnateljica Alessandra Schettino, na pobudo profesorskega zbora razdelili na dva dela, so številni nadebudni mladi glasbeniki imeli možnost nastopiti na odru velike dvorane Kulturnega centra Lojze Bratuž. V prvem delu so nastopili pianisti Sara Lupi, Jurij Lavrenčič, Elena Breganti, Michela Sbuelz in Federico Breganti, ob klavirski spremljavi prof. Neve Klanjšček saksofonist Raffaele Martina, violinistka Barbara Devinar in flautistka Svetlana Della Vedova, pa še kvartet dveh flaut (Jana Štekar in Valentina Tomadoni), violine (Anna Vi-

Sara Lupi

Simon Gerin in Neva Klanjšček

Mladinski pevski zbor Emil Komel

tale) in violončela (Samuel Vitale). Drugi večerni nastop je uveloril orkester dvanajstih mladih kitar, ki ga vodi prof. Martina Gereon. Odlično so se nato izkazali mladi violinist Simon Gerin, harmonikar Manuel Persoglia, čelist Francesco Malaroda, flautistka Ivana Gerin in pianist Alessandro Villalva. Jurij Lavrenčič je tokrat nastopil - ob klavirski spremljavi očeta Hilarija - kot violončelist. Glasbeni mozaik je pod vodstvom Davida Bandlja sklenil Mladinski pevski zbor Emil Komel: dvajset mladenk in mladeničev se je po treh zapetih pesmih na odru prav razžvele in z dodatkom Barbara Ann legendarne skupine Beach Boys podarilo odlični sklep živahnemu glasbenemu večeru.

Naslednji koncert bo že v soboto, 7. junija, ob 18. uri na sedežu zborov v Devinu. Na sporedu bo glasbena pravljica Babica pripoveduje; nastopili bodo OPZ Ladjica in učenci podružnice SCGV Komel iz Devina.

MARIJINE BOŽJE POTI PRI NAS (52)

Mariza Perat

Ptujska gora na Spodnjem Štajerskem

Jugozahodno od Ptuja se ob robu Ptujkega polja dviga Ptujka Gora, ena najstarejših in najznamenitejših Marijinih božjih poti na Slovenskem. Nedaleč leži ob reki Dravi mesto Ptuj, ki slovi kot najstarejše slovensko mesto, saj je leta 1968 obhajalo 1000-letnico obstoja. O njem pravijo, da sreča zgodovinske sledove na vsakem koraku. To bo kar držalo, saj ima mesto res izredno bogato zgodovino. A. Sovre' v svojem zapisu o Ptuj v starem veku piše, da so ga ustanovili Kelti, potomci ilirsko-panonskega ljudstva, ki je že 1000 let pred Kr. prebivalo na Ptujskem polju. Oni so mu dali tudi ime: Poetovio. Sovre' pojasnjuje, da je bilo to verjetno ime njihovega plemena ali glavarja. Za Kelti so prišli Rimljani. Poetovio oziroma Poetoviana je tako postala rimska kolonija. Kraj sam je za naselitev bil izredno primeren, saj je bila njegova lega kot nalašč za vojaško, pa tudi za trgovsko središče. Mimo njega so namreč vodile poti bodisi s severa na jug bodisi z vzhoda na zahod. Tudi njegova okolica je za naselitev bila zelo primerna, saj ga na vzhodu obdajajo Slovenske gorice, na zahodu Dravsko polje, na jugu pa se razprostira Ptujsko polje, ki proti vzhodu že prehaja v Panonsko nižino. Nič čudnega ni torej, da so se tu Rimljani naselili že okrog leta 33 pred Kr. in tu ustanovili svojo vojaško postojanko. Mesto je bilo v tem času kar veliko, saj poročajo, da je v njem bivalo 15000 rimskih vojakov - legionarjev. Da je mesto bilo precej obsežno, pričajo tudi številni spomeniki in izkopanine. Rimljani so mesto imenovali Poetoviana. Naj kot zanimivost omenim, da ga škof sv. Jeronim ime-

nuje tudi Piktavion, kot o tem beremo v "Drobtinica" za leto 1848. V zvezi s tem imenom so Francozi pozneje trdili, da je to staro ime za njihovo mesto Poitiers, in so si zato lastili tudi prvega znanega ptujkega škofa sv. Viktorina, dokler jim njihov rojak Lenois ni dokazal, da to nikakor ne drži.

Skupaj z legionarji in trgovci je v Ptuj že v prvi krščanski dobi prišlo tudi krščanstvo. Nekateri zgodovinarji trdijo, da je v Panoniji, kamor je spa-

Ptuj

dal tudi Ptuj, že okrog leta 50 po Kr. oznanjal evangelij sv. Klemen.

Vsekakor je gotovo, da je bila tu v 3. stol. ustanovljena škofija, katere sedež je bil v Ptuj. Prvi znan ptujski škof je bil že omenjeni sv. Viktorin, Grk po rodu. Svojo škofovsko službo je opravljal nadvse vestno in z veliko gorečnostjo. Bil je plovit cerkveni pisatelj, pobožen in učen ter je s svojim zgledom in svojimi spisi spreobrnil številne poganе. V času preganjanja kristjanov pod cesarjem Dioklecijanom je z mnogimi drugimi kristjani prestopal mučeniško smrt tudi škof Viktorin, in sicer 2. novembra 303. Sv. Avguštín je o njem zapisal:

"Mučenika vam ga imenujem; zadosti vam s tem povem". V dobi arianizma je bil Ptuj nekaj časa brez škofa. Postavni škof Markus (tako beremo v zapisu A. Sovreta) je bil odstavljen in ga je za nekaj časa zamenjal arianski škof. Pozneje so se začeli barbarski vdori, ko so se skozi naše dežele pomikala najrazličnejša divja ljudstva in plemena, pustošila in plenila. V Ptuj tako spet srečamo škofa leta 557. To je bil škof Virgil.

/ dalje

Kurent na Dravskem polju

Sv. Viktorin

Prejeli smo

O škofu Paolu (?) Naldiniju ali o škofu Pavlu (?) Naldiniju, to je vprašanje!

Berem v Primorskih novicah z dne 27. maja 2014 poročilo Helene Race, da je izšla knjiga o Paolu Naldiniju, koprskem škofu, ki je živel na prelomu 17. in 18. stoletja, 301 leto po njegovi smrti pa še knjiga o njem, mislim v slovensčini, saj piše, da je knjiga plod sodelovanja Škofije Koper, Zgodovinskega društva za južno Primorsko in Založbe Ognjišče. Pa kaj ne pišemo imen škofov, kardinalov, papežev, ne glede kakšni narodnosti so pripadali ali pripadajo, po italijansko v italijanskih besedilih, po hrvaško v hrvaških, v francoskih po francosko, v slovenskih po slovensko in tako dalje? Od kdaj se ne držimo več teh lepih navad in ustaljenih običajev, saj vendar sedanjemu papežu ne pravimo Francisco in niti Francesco pač pa Frančišek. Tudi tržaškemu škofu Santinu nismo nekoč pravili Antonio, pač pa Anton v slovensčini. Ko gre za služabnike božje in tudi za svetnike, jim ime pač podomimo, ker niso (ali vsaj ne bi smeli biti) služabniki božji le Italijan ali Poljakom ali Špancem, skratka izključno svojim rojakom, pač pa vsem ljudem iste verske izpovedi. Mi Slovenci, ki si upamo vsak dan manj sloveniti, in potem naravnost presunljivo - javno kajpak - jokamo in stokamo o nevidljivosti našega jezika, pa smo v svoji

pohlevnosti in strahopetnosti, naj dodam še servilnost, da bom bolj prepričljiva? - izgubili že jezikovni kompas in nadvse pridno spreminjamo svoj lep jezik v... sračje gnezdo. Pred nekaj tedni sem brala v goriškem tedniku Novi glas z dne 1. maja članek "Protagonisti prihodnosti", kjer je tekla beseda nič manj kot o milanski katoliški univerzi Presvetege srca (Jezusovega). In veste, kako jo je nadvse večji (v navednicah) prevajalec D. D. imenoval? Univerza Cattolica. Skoal je umno pol slovenskega in pol italijanskega spačka, ki ga je znal kajpak sklanjati samo v imenovalniku, potem se mu je sklanjanje hudo zataknilo, da bolj se mu ne bi moglo. In noben bralec in niti uredniki niso rekli niti mu. Pisu sploh niso zavrili članka, češ pošlita ga jezikovno ali se zateci, če sam ne znaš, po kakšnega lektorja, ki mu materinščina ne dela težav, šele potem bomo dali tvoj zapis v tisk. Niti ene minute prej. Ali-ali. Nič takega krvavo potrebnega se ni zgodilo, poročilo so molčečki - najbrž celo vsi radostni - objavili z vsemi drugimi odvečnimi italijanskimi izrazi (istituto, rapporto giovani ob univerzi (po slovensko) cattolica del Sacro Cuore po italijansko. Nihče ni ugovarjal. Skoraj mesec dni sem čakala kakšnega ljubitelja slovensčine in tudi italijanščine navsezadnje, da bo... žarko prote-

stiral. Nisem ga dočakala. Danes se oglašam jaz in se resno bojim, da bom zletela v koš, označena od urednikov kot puristka, pardon, kot jezikovna čistunka ozkih obzorij, take pa mi, daljno in širokogledni Slovenci prav načelno ne maramo. Naj bo povedano še tako spakedrano, glavno je, da je... vesolske širine, višine in globine.

Jolka Milič

Pripis urednika

Spoštovana Jolka, časi se spreminjajo, ne vedno na boljše, gotovo pa je naše delo postalo hitreje, največkrat že na meji znosnega. Zapis, o katerem piše Jolka Milič, je kolega prevajal tik pred oddajo v tisk, zapis je tudi bil vezan na plačano reklamo in se zato ne more torej ne sme, tako pač je!, določenih izrazov prevajati v slovensčino, ker naročnik tega ne dovoli, skloni pa so v prevodu pravilni. O tem, da bi moral kolega prevesti univerzo Cattolica v Katoliško univerzo, imamo lahko različna mnenja, dejansko pa Katoliška univerza ne pomeni tiste, kar pomeni univerza Cattolica, ki jo tu poznamo samo pod tem imenom. Pozornemu Jolki-nemu očesu gotovo ni ušlo dejstvo, da imamo vse manj mladih sodelavcev, kot tudi ne dejstvo, da nam je domovina rezala finančna sredstva za najnujnejše in to nas veliko, veliko bolj skrbi kot samo ime katoliške univerze.

JUP

Pobudniki Majniške deklaracije 2014 so ustanovili Odbor za preprečevanje zlorab v pravosodju

O datumu predčasnih parlamentarnih volitev bo odločilo ustavno sodišče

V Sloveniji se zdi, da je vsa politika na okopih, v fazi pripravljanja obračunov s strankami drugačne ideološke in politične opredelitve na bližnjih izrednih in predčasnih parlamentarnih volitvah. Pri tem se pojavlja, kar je sicer tudi v državah s stabilno parlamentarno demokracijo pogost pojav, veliko sprenevedanj, taktiziranja, najrazličnejše demagogije in tudi laži, vse zato, da bi stranke na volitvah prejele čim večje število glasov. Za območje t. i. leve politične opcije, denimo, velja, da je iz občudovanja, skoraj malikovanja, vsebine, duha in simbolov naše revolucionarne preteklosti, ki so jo nekateri njeni vodilni predstavniki ponazarjali tudi s prepevanjem znanih borbenih pesmi, nenadoma postalo velik občudovalec Evropske zveze in spodbujevalec sodelovanja Slovenije s to povezavo. Alenka Bratušek, premierka v odstopu, ki je prejšnjo soboto ustanovila svojo politično stranko z imenom Zavezništvo Alenke Bratušek, direktno navija za to, da bi jo vlada, ki ji še predseduje, predlagala za slovensko komisarko v novi Evropski komisiji (vladi). Pri tem molči o tem, da državni poglavar Borut Pahor meni, da bi predlog za imenovanje novega evropskega komisarja

ali komisarke iz naše države bolj sodil v pristojnost vlade, ki bo sestavljena po bližnjih izrednih državnoborskih volitvah.

Stranke t. i. politične leve in sredine se povezujejo, vendar še nimajo skupnega volilnega programa in dogovora o enotnem nastopu na volitvah. Za voditelje se poskušajo uveljaviti Alenka Bratušek s svojo novo stranko, Miro Cerar, ki je tudi

evropskih volitvah zamenjal premagane Igorja Lukšiča. Domnevno naj bi Židan Socialne demokrate na državnoborske volitve popeljal v koaliciji s stranko Desus.

Nove državnoborske volitve naj bile 13. julija, čeprav bo tedaj veliko volivcev na počitnicah. Zakaj je predsednik države Borut Pahor izbral omenjeni poletni datum, politiki in javnosti pravzaprav ni jasno, saj bi se lahko zgodilo, da volitve spričo pričakovane majhne udeležbe ne bi bile priznane za dovolj legitime. Vendar ni gotovo, da bo datum obveljal. Napovedane so namreč zahteve za ustavno presojo primernosti državnoborskih volitev v poletnem času. Predložili jo bosta zunajparlamentarni stranki Solidarnost in Združena levica. Če se bo to zgodilo, bo ustavno sodišče določilo datum omenjenih predčasnih parlamentarnih volitev v Sloveniji.

So pa seveda v Sloveniji razen volitev tudi druge zadeve, vprašanja, pomembna za ljudi in demokracijo. Videti pa je, da jih vlada v odstopu in drugi oblastniki

nepristranskosti in neodvisnosti pravosodja". Pri tem so izhajali iz analize z naslovom Krepitev zaupanja v pravosodne sisteme v Evropi, ki jo je pripravila Evropska komisija. V tem dokumentu je ugotovljeno, "da pravosodje v Sloveniji uživa najnižjo stopnjo zaupanja med vsemi državami EU. Razloge za tako nizko zaupanje v pravosodje je mogoče iskati na dveh ravneh. Prva je ta, da se sodniki in tožilci niti ne trudijo dajati videza nepristranskosti in apolitičnosti, kar je ena od temeljnih predpostavk vsakega nepristranskega pravosodnega sistema. Druga raven pa so odločitve pravosodja, ki niso samo različne v enakih primerih, ampak so tudi interesno motivirane skozi celotne postopke in nemalokrat pomenijo grobe posege v človekove pravice in svoboščine". Po mnenju poslanske skupine SDS "Pravosodni sistem v Sloveniji, kot ga poznamo danes, ne more učinkovito varovati človekovih pravic in temeljnih svoboščin". Nasproh je pravosodje zelo aktualna tema v Sloveniji, tudi zato, ker jo velik del stroke in javnosti povezuje z obsodbo Janze Janše v zadevi Patria. Sodni svet, nadzorni organ slovenskega pravosodja, je izrekel zelo blago kritiko ravnanja predsednice okrajnega sodišča v Ljubljani Vesne Pavlič-Pivk zaradi tega, ker je na neki zabavi nosila oblačila, okrašena z rdečo zvezdo, zastavo in drugimi simboli nekdanje komunistične SFRJ. Ne smemo se čuditi torej, da so pobudniki Majniške deklaracije 2014 ustanovili O-

dbor za preprečevanje zlorab v pravosodju. Po njihovem mnenju bi morali predsednik okrajnega sodišča v Ljubljani zaradi omenjene provokacije s simboli nekdanje SFRJ odstaviti. Sicer pa člani Odbora menijo, "da se človekove pravice in temeljne svoboščine v Sloveniji v polnosti ne uresničujejo ali celo kršijo. To s strani sodne kot tudi izvršne veje oblasti".

V slovensko državo in politiko z vseh strani pljusajo valovi starih, novih, neznanih, vabljivih in različnih, drugačnih pričakovanj o možni prihodnosti vseh državljanov. Z volitvami naj bi spremenili družbo in državo, tako da bi Slovenija postala resnična parlamentarna demokracija, ne pa da z izgovori o nekakšni tranziciji, ki še kar traja in za katero nihče ne ve, kdaj se bo končala, ohranjamo po vsebini skoraj nedotaknjeno nekdanjo oblast. Dr. Matej Avbelj, dekan fakultete za državne in evropske študije v Kranju, pravi, "da se to dogaja v samostojni slovenski državi zaradi tega, kot vedo povedati tisti, ki so bili zraven, ker je od vsega začetka vsakdo mislil predvsem nase, šele potem pa na politično skupnost kot državo. Nemara res ni mogoče ničesar spremeniti. A tega ne bomo izvedeli nikdar, če izbranega ideala, demokratične in evropske Slovenije, v najbolj plemenitem modernističnem duhu ne bomo poskušali uresničiti, iz dneva v dan, in vsak dan znova".

V Sloveniji bo v nedeljo, 8. junija, referendum, to je ljudsko glasovanje, o dopustnosti, se pravi odprtosti in razpoložljivosti arhivov. Razpisan je bil na zahtevo SDS, zadeva pa je dobila velik odmev, polemična stališča in politične razsežnosti. Uspeh referenduma bo odvisen zlasti od števila volivcev, po priporočilu poslanke Eve Irgl iz SDS pa naj bi glasovali tako, "da bodo preprečili zahtevno in načrtno zapiranje arhivskega gradiva".

Marijan Drobež

Zmagovita Slovenija in primež malodušja Kolesarski šprint, hokejski ploščki in pogrešana Švica!

Luka Mezgec je pred nekaj dnevi pokazal obraz zmagovalne Slovenije. Sredi Trsta, na Velikem trgu, na dan, ko naj bi se Giro poklonil 60. obletnici priključitve Trsta Italiji. Ob vseh teh "podrobnostih" seveda izstopa Mezgečev podvig, prva etapna zmaga kakega slovenskega kolesarja na krožni dirki po Italiji. Le nekaj ur kasneje se je Slovenija veselila še enega izjemnega uspeha. Hokejist Anže Kopitar se je kot doslej najboljši strellec letošnje končnice (štejejo zadetki in asistencije) s svojimi Los Angeles Kingsi uvrstil v veliki finale za osvojitve legendarnega Stanleyjevega pokala. Leta 2012 je Kopitar Stanleyja že dvignil visoko v nebo mesta angelov (in le kak mesec kasneje je tudi visoko v slovensko nebo), drugi finale v treh letih je že pravi scenarij (ne glede na razplet finala): to je pač zmagovita Slovenija!

Govoreči mački za občutek optimizma

Žal pa je občutek zmagovitosti vslej kratkotrajen, kar je seveda logično. Zmagovito mentaliteto je treba potrjevati z vedno novimi dosežki. V nasprotnem primeru navdušenje pade in že spet tone mo v povprečnosti. In tukaj je Slovenija zelo pogosto hudo pomanjkljiva. Posamezniki so sicer res lahko svetla izjema, miselnost slovenskega človeka pa je večkrat povprečna. Seveda, boste dejali, najti izstopajoče posameznike na področju športa je nekaj povsem drugačnega kot najti uspešne posameznike v realnem življenju. Seveda, jasno je, da gre za popolnoma drugačne pogoje uveljavitve. Ampak med Slovenci obstajajo ze-

lo svetle izjeme tudi na tistih bolj vsakdanjih področjih osebne iniciative oziroma zasebnega podjetništva. Boscarol in Akrapovič sta postala že primera z visoko rastjo inflacije citiranja. Večkrat sta tudi omenjena zakonca Samo in Iza Login, stvaritelja aplikacije "Talking animals"; zaradi njunega govorčevega mačka "Talking Tom" je obnoren svet in z njim sta zabeležila milijardo prenosov na vse mobilne aplikacije v treh letih, med 2010 in 2013. "Stay hungry, stay foolish!" (v prostem prevodu: "bodite radovedni, bodite nori!"), bi o teh Slovincih s smislom za zasebno iniciativo dejal Steve Jobs. Ja, zagonska sredstva so problem,

iskanje finančnih pokroviteljev prav tako: a tudi v tem primeru lahko ponudimo svež primer mladih perspektivnih podjetnikov, ki so uspeli. Tomaž Štolfa je ustanovil podjetje LAYER, ki razvija aplikacijo za izmenjavo vokalnih in tekstovnih sporočil ter video in foto posnetkov (posplošeno bi lahko rekli, da gre za nadgradnjo popularnega whatsapp). Za to aplikacijo je lani prejel odmevno nagrado na tekmovanju Disrupt San Francisco. Različni ameriški skladi tvegane kapitala pa so v le nekaj mesecih v Štolfovo zamisel vložili skoraj 15 milijonov dolarjev. In, kot pika na i, Štolfa je v svojo ekipo uspešno privabil enega od nekdanjih Appleovih inženirjev, Andyja Vyrroa. Dodatni komentarji tukaj res niso potrebni.

propadlega velikana. Drugič je tukaj nerealiziran potencial podjetij: gre namreč za firme z ustrezno mehanizacijo, znanjem in tehnologijo, ki bi omogočile nadaljnje poslovanje. Ves ta potencial pa je bil zapravljen s stečajem in razpadom nekdanjih Appleovih inženirjev, Andyja Vyrroa. Ponovni stečaj Mure lahko vidimo s podob-

ne perspektive: največje slovensko podjetje v tekstilni industriji je prvi stečaj doživel že leta 2009, a so ga potem po hčerinskih družbah spravili ponovno k življenju. Prevzela ga je slovenska odvetnica Mojca Lukančič, prva dama holdinga Aha. V bistvu že spet ista zgodba: omenjeni holding se ukvarja s številnimi dejavnostmi, kmalu je postalo očitno, da bo tekstilna industrija le ena izmed teh. Lukančičeva se je brez ustreznih izkušenj in znanja spravila na področje, ki ga ni obvladala: rezultat je ponoven stečaj, ki je bil razglašen pred nekaj tedni. Dolgovi so se kopičili, sredstev za njihovo odplačevanje ni bilo. Stečaj za Muro je tako sodišču predlagal Davčni urad zaradi neplačanih davkov v višini 6,3 milijona evrov (!). Skupni dolgovi (do bank in do partnerjev) pa so konec leta 2012 (podatki za 2013 še niso znani) znašali 18 milijonov evrov. Skratka, vse te številke samo v po-

jasnilo za katastrofalno stanje podjetja, ki je veljalo za proizvajalca visokokakovostnih oblačil. Ali ne bi bilo bolje, da bi podjetje slo pravčasno v roke nekoga, ki deluje v tekstilni industriji in je sposoben Muro pravilno ovrednotiti in jo pripeljati na prave trge? Plastičen primer: sosednja Italija, ki je tudi geografsko zelo blizu, bi bila ob pravilnem izkroščanju Murinih izdelkov idealen trg za premursko podjetje: seveda, s pomočjo italijanskih ali drugih partnerjev, ki so že na tržišču in poznajo njegove zakonitosti. Ali ne bi bilo torej bolje, da bi se ob ponovnem zagonu slovenske tekstilne industrije med leti 2009 in 2011 mislilo dolgoročno tudi v tem smislu: zanesljiv investitor (italijanski ali pač od drugod) bi

lahko Muri, ki ima kapacitete in znanje, zagotovil nadaljnje posle. Pa povlecimo vzporednico, ki dokazuje, kako je to mogoče: novo-meški Revoz, ki je od leta 1991 v lasti francoskega Renaulta, je največji slovenski izvoznik: v Novem mestu so pred mesecem zagnali proizvodnjo novega twinga. Ja, novi model twinga bo proizveden v Sloveniji. Gre za projekt, vreden

450 milijonov evrov, ki je prinesel 270 novih zaposlitev (od tega 70 za nedoločen čas).

In torej? S preišljeno poslovnostjo politiko je mogoče uspeti. A stremljenje po kakovosti mora postati pomembnejše od klientelističnih prijemov. Šele takrat Slovenija ne bo več nemočno tekala za odhajajočim vozom.

Andrej Černic

Narodna in univerzitetna knjižnica

Razstava, posvečena skladatelju Pavlu Merkuju

V Narodni in univerzitetni knjižnici (NUK) so v sredo, 21. maja, odprli razstavo Pavle Merku: Resnica v tonih. Razstava se osredotoča na Merkujevo glasbeno ustvarjalnost petih desetletij ter na korespondenco s sodobniki. Na ogled so Merkujevi heliografsko razmnoženi rokopisi in tiskani posvetili prijateljem, ki jih hranijo v glasbeni zbirki NUK. Razstava predstavlja obdobje, ko so iz Trsta v Ljubljano poleg skladb na naslov prijatelja, skladatelja Primoža Ramovša, potovala tudi pisma z novicami o vsebinskih in oblikovnih izzivih, o dvomih v sprejete rešitve, uspehih, ter zadovoljstvu ali razočaranju ob novih spoznanjih. Vse razstavljene skladbe so pospremljene z odlomki iz ohranjene korespondence.

Tržačan Pavle Merku' (1927), letošnji dobitnik Prešernove nagrade za življenjsko delo in bogat ustvarjalni opus, je skladatelj, publicist, esejist, zbiratelj in preučevalec ljudskega izročila Slovencev v Italiji. Je tudi slovenist, dialektolog in raziskovalec jezika pa tudi, kot so zapisali v NUK, "iskatelj resnice in sporočevalec resnice s toni in z besedami".

Ob odprtju razstave so predvajali tudi Merkujev filmski portret Ali sijaj, sijaj, sonce režiserke Loredane Gec, v kulturnem programu pa je nastopila vokalna skupina Gallina.

Merkujev skladateljski opus, tesno povezan z ohranitvijo in ovrednotenjem ljudskega izročila, je nepogrešljiv del slovenske sodobne glasbe, zaslovel pa je tudi po svetu. Ustvarjal je za skoraj vse glasbene sestave in zvrsti: solistična, komorna, simfonično-koncertna in vokalno-instrumentalna dela, samospelne in zборе. Napisal je tudi opero Kačji pastir, ki je bila prva slovenska opera s krstno izvedbo v takrat zelo italijanskem tržaškem občinskem gledališču Verdi (1976).

Novo pri Goriški Mohorjevi / Na kavi s knjigo o boju proti alkoholizmu

"Da se poznamo!"

Goriška Mohorjeva družba je prejšnji teden v sodelovanju s sestrsko založbo iz Celja izdala fotostatični ponatis knjižice Janeza Evangelista Kalana *Da se poznamo!* O knjigi iz leta 1931, ki pripoveduje o boju proti alkoholu in je nastala v času močnega protialkoholnega gibanja v prvih desetletjih prejšnjega stoletja v državah Srednje in Severne Evrope, je bil govor v četrtek, 29. maja, "na kavi s knjigo" v Katoliški knjižarni v Gorici. Ko je prvič izšla v popolnoma drugačnih razmerah, sta bili zavest in organiziranost protialkoholnega boja na Slovenskem skoraj na višku, "in vendar je še vedno aktualna". Zato so se pri GMD odločili za ponatis, "da bi spet opozorili široko javnost na problem, ki ga včasih pometemo pod tepih", je povedal urednik in tajnik GMD Marko Tavčar, ki se je ob piškotih in kavi, ki jo je ponudilo podjetje PrimoAroma, pogovarjal z upokojenim primarijem z goriškega oddelka za odvisnosti dr. Bernardom Spazzapanom. Poleg njega sta pri pripravi izdaje sodelovala še Jože Ramovš z Inštituta Antona Trstenjaka v Ljubljani in Pavle Bračko, ki je bil pravzaprav "promotor izida; kot alkoholik, ki že leta ne pije, se vztrajno in zelo vehementno bori proti alkoholu", je dejal urednik.

Dne 12. maja so svetovne agencije objavile vest, da zaradi alkohola po svetu vsako leto umre, posredno ali neposredno, tri milijone in 300 tisoč ljudi, je še povedal Tavčar. Uživanje alkohola je povezano z več kot 200 boleznimi. Tudi zdravniki pravijo, da npr. kozarec vina pri kosilu pomaga pri prebavi. "Gre za to, da imamo mero"... Spazzapan, ki je napisal kratek spremni esej, je dejal, da so leta in leta posvečali 90% truda narkomanijam, veliko manj alkoholu, čeprav v Italiji umre letno zaradi alkohola okrog 30 tisoč oseb, zaradi droge pa okrog tisoč. Smrti se, hvala Bogu, ni znižalo, saj se poraba alkohola na splošno niža. Problem je, da se je zvišala pri nekaterih skupinah, ki so visoko rizične, predvsem med mladostniki. Danes je vse manj hudih kroničnih alkoholnih bolnikov; obstajajo nova zdravila, osveščenost je večja. Danes niti ne rabimo več izraza alkoholizem, temveč govorimo o "problemih, vezanih na alkohol". Pravi alkoholizem je zelo redka zadeva. Samo zaradi tega pa problem ni manjši. "Ko mladostniki pod 16. letom uživajo velike količine alkohola, je hudo, kot se je npr. zgodilo ob zadnjih Okusih ob meji, ko jih je bilo nekaj v komi. Piti ne bi smele nosečnice, pa tudi ne tisti, ki

opravljajo določene poklice, kot npr. šoferji, piloti, učitelji itd. Zdi se samo po sebi umevno, očitno pa ni"... Knjižica je aktualna, ker spodbuja primarno preventivo, sproža široko razpravo. "Iti danes v smer prohibicionizma bi bilo absolutno nerealno", in vendar je pomembno ljudi osveščati. Alkohol je visoko na lestvici najbolj nevarnih snovi, ki povzročajo stanje zasvojenosti; je pa tudi res, da vsakdo reagira na svoj način. Problem mladih je, da pijejo na tešče, preden gredo se zabavat. Pri mladoletniku se živčni centralni sistem še razvija in alkohol nanj gotovo ne vpliva dobro. Da škodljivo vpliva na možgane vseh, jasno potrjujejo že t. i. alkoholne amnezije. Škodljiv pa je tudi za vse druge organe. Svetovna zdravstvena organizacija ne govori več o "varnem pitju": vsaka doza alkohola je lahko škodljiva. Danes se naravnost pravi: Pijte čim manj! To seveda ni vseh tistim, ki alkohol proizvajajo, pa čeprav so mnogi vinogradniki do vprašanja dokaj oprezní, saj se zavedajo, da je vino pijača, ki za življenje ni neobhodno potrebna, ampak je neki "kulturni priboljšek", ki spada h kulturi prehranjevanja. Protialkoholna gibanja so alkohol leta in leta bičala; po fazi prohibicionizma smo prišli v fazo, ko alkohol

Dr. Bernard Spazzapan in Marko Tavčar

spada v enogastronomijo in turizem; veliko ljudi od tega živi. Tržišče se spreminja; v ZDA so si izmislili celo alkohol v prahu, p-alkohol, ki ga natrosijo po pizzi, je povedal

Spazzapan. Problem je vsekakor "pretirana in prehitra uporaba". In morda še to, da se o tem morda premalo govori. Veliko naredijo t. i. anonimni alkoholiki in

Problem vsakega zasvojenca je, da misli, da lahko neha, kadar hoče. Marsikdo prehaja iz ene odvisnosti v drugo, "ker išče izven sebe odgovore, ki jih lahko najde samo v sebi". / DD

klubi zdravljenih alkoholikov. Človeku v težavah je mogoče pomagati, če je psihološko pripravljen na spremembo, če čuti, da je z njim nekaj narobe. Da pa res nekaj dosežeš od njega, mora ponavadi nastopiti družina; najhuje je s tistimi, ki so sami. Za alkoholika je veliko bolj uspešen od zdravnika - drug alkoholik.

Erika Brajnik

NATUROPATSKI NASVETI (27)**MOXA - ZELIŠČE, KI POZDRAVI 100 BOLEZNI**

Moxa je v Evropi zelišče, poznano iz tradicionalne kitajske medicine. Kitajci moxa terapijo uporabljajo že tisočletja, in sicer v bolnišnicah, ambulanzah, ljudje si sami doma z njo pomagajo tako, da si "hladne" dele telesa grejejo.

Kaj počne moxa? Moxa ali moxa terapija greje telo oziroma oboleli del telesa in ga tako tudi razsluzi.

Kdaj moxa terapijo potrebujemo? Uporabljamo jo vedno, ko imamo preveč sluzi v določenem delu telesa, npr. v sinusnem delu, ko nas boli uho, ob kašlju imamo veliko sluzi v pljučnem delu, ob diagnozi, da imamo v telesu ciste, miome ali "vozličke" - ti so tudi narejeni iz sluzi, zato v tem primeru potrebujemo moxa terapijo. Del telesa grejemo tudi, ko imamo vodo v kolenu, ko čutimo, da je določen del telesa hladen, na primer križ.

Moxa terapijo lahko izvajamo pri terapevtech, lahko se pa naučimo in jo doma samostojno izvajamo, izvajajo jo lahko tudi mamice na svojih otrocih.

Moxo sestavlja zmes kitajskih zdravilnih zelišč, ki prodrejo zelo globoko v telo, tako da segrejejo in topijo sluzaste tvorbe, celo tiste zelo globoko v telesu. Terapija je neboleča, ne predvideva neposrednega stika s kožo, zato se lahko izvaja tudi na otrocih ali celo dojenčkih, če imajo kašelj, bronhitis ali celo pljučnico, saj bo terapija uradne medicine bolj delovala, ker bo moxa terapija pospešila razgradnjo sluzi.

Moxa terapija je zelo pomembna za krepitev urogenitalnega trakta, torej ob neplodnosti, prostatitisu, nerednih menstruacijah, cistitisu, vnetjih mehurja, ledvičnemu popuščanju, pesku v ledvicah, endometriozu, cistah, miomih itd. Skratka, krepi ledvice, ki so v kitajski medicini primarni organ, saj je tu zbran sedež primarne energije, tiste, ki smo jo prejeli od staršev ob rojstvu. Ko nam te energije zmanjka, je našega življenja konec.

Moxa krepi tudi drugi pomemben organ za pridobivanje vsakodnevne energije - pljuča. Skoznje

energetsko vsakodnevno hranimo svoje telo. Pljuča morajo dobro delovati, po tem organu mora vsakodnevno steči energija in tu nikakor ne sme domovati sluz.

Moxa je ravno zato odlična za krepitev pljuč pri bronhitisu, pljučnici, astmi, kronično obstruktivnem bronhitisu, rinitisu, sinuzitisu, otitisu itd. Sluz v našem telesu hladi telo, saj ob kopičenju obda organ in mu tako prepreči, da bi bil dovolj prekravljen in nahranjen. Posledično organ prejme premalo kisika in postaja šibkejši. Sluz se kopiči na že obstoječi sluzi in plast sluzi se tako debeli, iz tega pa sledi, da organ ali del organa postaja vedno šibkejši in hladnejši. Naj podam primer: če se ta sluz nabira v maternici, s časom preraste v endometriozo, ki hladi organ, in v takem hladu nič ne raste, zato se tudi novo življenje v takem okolju ne bo spočelo.

Kaj pa povzroča sluz? Sluz v telesu je posledica nepravilne prehrane, torej nepravno živilo ob nepravni uri, zdravil, skrbi in stresa.

Naturopatska obravnava je celostna tako, da samo monoterapija (samo moxa terapija) ne bo delovala, če pa delujemo celostno in si prizadevamo, da se pravilno prehranjujemo, potem smo našli pot do uspeha.

Moxa terapija nas, če jo izvajamo sami doma, vsekakor pomirja in ob izvajanju terapije veliko lažje prisluhnemo sami sebi in notranjemu glasu.

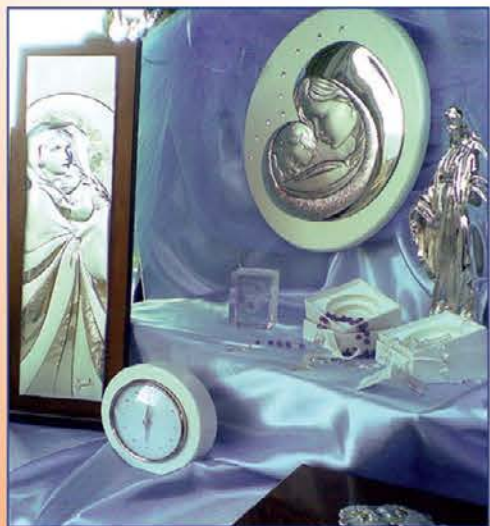
Emocionalno vemo, da tam, kjer domuje hlad v telesu, domujeta tudi slaba samozavest in slaba samopodoba, zato je moxa terapija odlična tudi, če se želimo dokončno znebiti sramežljivosti, zadržanosti, neodločnosti, negotovosti, strahu, panike, nesamozavestnosti idr.

Kdor v sebi nima prave samozavesti in prave odločnosti, ne bo sposoben prisluhniti svojemu notranjemu glasu, tako ne bo izpolnil poslanstva, zaradi katerega je bil poslan na ta svet, ampak bo počel stvari, ki ga ne bodo osrečevale, in posledično bo privlačil bolezni in nezadovoljstvo.

Osvobodimo svoje telo, osvobodimo svojo dušo, razsluzimo se: moxajmo!

LIVARNA

Roldo**POKALI - PLAKETE - MEDALJE
SREBRNINA - DARILA**

Ind. cona GORICA - Ul. Gregorčič, 48 - VHOD Ul. Gabršček, 3
Tel. in faks 0481.522480 - roldo.marco@libero.it

PON-PET 8.30-12.00 / 14.30-19.30 - Ob sobotah samo zjutraj

**S tem odrezkom imate
5% POPUSTA**

S sabo prinesi časopis ali izreži to reklamo!
Popust se ne seštevava z drugimi reklamnimi ponudbami.

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljki, e-mail paljki@noviglas.eu

Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik prof. Peter Černic

Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.eu

www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 67 M 05484 12401 001570069280, SWIFT ali BIC koda: CIVIIT2C, naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travnik 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Publistar, ul. Treppo 5/B - Videm.

Tel. št. 0039 0432 299664 - Faks 0039 0432 512095 - E-mail info@publistarudine.com

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 3. junija, ob 14. uri.

V spomin Zdenki Vodopivec

Bila je prava učiteljica

Pred kratkim je tiho odšla ugledna in priljubljena profesorica Zdenka Vodopivec Tomažič, ki se je s svojo pedagoško držo in poštenostjo prirasla k srcu dijakov. Po mnogih letih poučevanja matematike in fizike na slovenskih tržaških šolah (na nižji srednji šoli pri Sv.

Ivanu, trgovskem zavodu Zois in znanstvenem liceju Prešeren) se je sredi 70. let preselila na Goriško, kjer je z možem, prav tako profesorjem, Borisom Tomažičem, ki je končal kario kot ravnatelj goriškega klasičnega liceja Trubar. Rodila se je 31. januarja 1924 v Dornberku, njena sestra Milojka se je poročila s slikarjem Lojzutom Spacalom in zadnja leta po moževi smrti je preživljala na Opčinah. Umrkla je 19. aprila. V kapeli tržaškega pokopališča se je zbrala lepa skupina

njenih nekdanjih dijakov, skupaj s sinom Bojanom, od vseh vetrov, ne da bi se posebno dogovarjali, za zadnji pozdrav nepozabni "Tomažički", ki je s svojo prodornostjo in srčnostjo vpeljala generacije mladih v zahtevne razsežnosti matematičnega razmišljanja. Imela je svojsko eleganco, dobro se je spominjam, kako je prihajala v razred s snažno profesorsko haljo, kako nas je zrla v obraz s svojim značilnim nasmeškom, ko nas je morala pokarati zaradi nepravilnih izidov ali pohvaliti (poredkoma) koga od nas, ki se je izka-

zal pri posebno zahtevni nalogi.

Ne vem, koliko inženirjev ali znanstvenikov je vzgojila, a vsem nam, tudi nematematikom, ki smo imeli srečo, da smo spremljali njene razlage, njeno uvajanje v magijo abstraktnih logike, čistih pojmov geometrije ter zagonetk enačb, je pustila nekaj dragocene. Kot vsak pravi učitelj, učiteljica, ki te obdaruje s pravim znanjem za življenje, katerega se zaveš šele v zrelih letih. Spomnim se tudi, da nas je za kratek čas učila angleščine, v prostovoljnih popoldanskih urah, ko je bi-

lo nekaj denarja v siromašnih šolskih blaginjah tudi za to. To je bilo v Gorici v 70. letih, ko smo se učili le nemščine in so se komaj začeli pojavljati zasebni tečaji angleščine. Skratka, bila je radodarna in tudi občutljiva za potrebe socialno ogroženih dijakov, ravno tako kot njen mož, uveljavljeni profesor klasičnih jezi-

kov in italijanščine, avtor učbenikov za slovenske šole. Zdenka Vodopivec je diplomirala iz ladijskega in mehanškega inženirstva 4. marca 1955. Bila je druga ženska, ki je diplomirala na fakulteti za inženirstvo v Trstu in prva iz ladijskega inženirstva. Njena vloga je tudi zabeležena v knjigi Giovane Gabetta "Alla ricerca di un'ingegnere con l'apostrofo" (DEI Tipografia del Genio Civile), ki jo je ALDIA, Italijansko združenje žensk inženirjev in arhitektov, posvetila pionirkam tega študija in poklica v Italiji. Bila je emancipirana ženska, ki ni izkazovala le visoke strokovnosti, a tudi etično - moralno značajnost. Morda je škoda, da se ni posvetila načrtovalskemu poklicu, gotovo bi storila marsikaj dobrega in uspešnega tudi na tem področju. Vsekakor je bila povezana z morjem, z možem so imeli počitniško hišo v Savudriji, kjer so prebivali mnogo časa. S tem se bo tudi srečala na svoji zadnji poti.

Davorin Devetak

Portret prof. Zdenke Vodopivec je posnela arh. Lucia Kravcovec Lucas, ko jo je lani poleti obiskala za omenjeno knjigo. Naša zahvala gre še prof. Mariji Kacin in knjižničarki NSK Kseniji Majovski, ki sta nam pomagali pri dokumentaciji za zapis.

Prvi mednarodni sejem kuharskih knjig
Izvrsten jabolčni
štrudelj na KulinArtfestu

V sklopu 1. mednarodnega sejma kuharskih knjig in knjig s kulinarčno vsebino, ki je potekal v Volčjem Gradu pri Komnu v soboto, 31. maja, in v nedeljo, 1. junija 2014, v organizaciji Društva Debeli griza Volčji Grad, Založništva tržaškega tiska iz Trsta in Kosovelove knjižnice Sežana, je v nedeljo, 1. junija, kmalu po 9. uri zjutraj potekal neposreden prikaz priprave sladice na osnovi knjige Domače slaščice, ki je izšla pri Goriški Mohorjevi

družbi. Gospa Mara Mužina, ki je na Goriškem zelo poznana in tudi izredno cenjena kuharica, saj je veliko let imela znano gostilno v Sovodnjih, sedaj pa je kuharica pri šolskih sestrah v Zavodu Svete Družine, je v živo izdelala izvrsten jabolčni štrudelj iz vlečenega testa, ki so ga prisotni lahko tudi poskusili in seveda tudi zelo pohvalili. Potek priprave je v sprostnem klepetu o izdelavi štrudlja ter o knjigi in njenih receptih vodila moderatorka Ivana Soban.

Trst / Skladišče idej

Portreti in sanje fotografije Fulvie Pedroni Farassino

Do nedelje, 8. junija, je odprta razstava "portretov in sanj" fotografije Fulvie Pedroni Farassino v krasni lokaciji Skladišča idej (dostop z železniške postaje ali s strani gledališča Miela). Gre za izbor portretov filmskih zvezd in režiserjev, ki niso nastali v

dnevnik La Repubblica, ona pa kot fotografinja za časnike Max, Ciak, Espresso, Epoca, Europeo, Vanity Fair, Repubblica, Corriere della Sera. Šele 10 let po moževi smrti ji je uspelo obelodaniti svoje more in sanje, s premikanjem fotokamere in zoomiranjem je ustvarila ciklus svetlobno bogatih, futuristično dinamičnih in vrtninastih, kiaroskuralnih utrinkov, ki ponazarjajo poduhovljene interpretacije bodisi domače intimnosti ali zunanjih

kah, in Daniele Terzoli, predsednik združenja Casa del cinema, muzikolog Carlo De Incontrera, s katerim sta si delila kabineta na tržaški leposlovni fakulteti, "filmski brat" kritik Tatti Sanguineti, kustos razstave Cesare Colombo in sama žena, ki je v dnevnem fragmentu iz Lida izpričala svojo metodo in kako nastajajo njeni nenavadni portreti. Katalog dopolnjuje Farassinov zapis o smotnosti festivalov, ki nazorno kaže na slog, rahlo ironično inteligenco, samohodstvo in znanje velikega kritika in proučevalca filma.

Razstava, ki je že bila v Milanu in v turinskem muzeju filma, bo odprta v četrtek, od 10. do 17. ure, v petek od 10. do 13. in od 16. do 20. ure, v soboto in nedeljo pa od 16. do 20. ure. Na sporedu je tudi ciklus filmov, ki so bili pokojnemu kritiku posebej blizu: v četrtek, 5. junija, ob 17. uri bo v mediateki Cappelle Underground v Hiši filma delo iranskega režiserja Abbasa Kiarostamija, "Dov'e' la casa del mio amico" (1987), in v petek, 6. junija, ob 17.30, v avditoriju Skladišča idej, "Storia immortale" (1968) režiserja Orsona Wellesa. Razstava in projekcije so brezplačne.

Davorin Devetak

konvencionalnem blišču "rdeče preproge" svetovnih festivalov, pač pa v njihovem zakulisju, v stranskih kotih, kjer pridejo do izraza skrivnostna psihologija, notranji espris in zastrti pogled junakov: šarmantne Anne Schygulle, elegantne Nicole Kidman, zaslanjane Isabelle Ferrari, aristokratskih veteranov hollywoodskega in italijanskega filma, kot so Fuller, Blasetti, Lattuada, Risi, zvezd č/b ali nemega filma Betty Davis in Lilian Gish in še številnih drugih.

Razstava je posvečena možu Albertu Farassinu, prerano umrlemu kritiku, ki je mnogo let poučeval zgodovino filma na tržaški univerzi. Fotoportreti so namreč nastali v letih, ko sta bila oba skupaj na festivalih v Benetkah, Cannesu, Berlinu, on v dvorani, ki je spremljal filme za

prizorov na ulici, v naravi, tudi značilnega belega klobuka, ki ga je tako elegantno nosil mož Alberto. V katalogu, ki sta ga poleg razstave pripravili Tržaška pokrajina in Hiša filma, so zbrani spominski zapisi Farassinovih prijateljev, kot so direktorica tržaškega filmskega festivala Annamaria Percavassi, tržaška učenca Paolo Lughi, ki dela pri Bienalu v Benet-

Trst / Gledališče Rossetti

Odličen, "nori" koncert
dua 2Cellos

Najbrž si marsikdo ne predstavlja, kako bi zvenela pesem Smells like teen spirit slavne skupine Nirvana v malo bolj "klasični" priredbi. Take in podobne priredbe pripravljata in igrata dva mlada violončelista, Mariborčan Luka Šulić in Stjepan Hauser iz Pulja, znana tudi pod umetniškim imenom 2Cellos. Ta nori duo, ki se je prvič predstavil javnosti leta 2011, se predaja originalnemu glasbenemu ustvarjanju oz. reinterpretaciji najslavnejših rock in pop pesmi vseh časov in ravno zaradi izvirnosti in talenta je dosegel tudi izreden mednarodni uspeh. Elton John ju je definirjal za "najbolj vznemirljivo stvar v živo po koncertu Jimija Hendrixa v Marquee klubu v letih šestdeset", z njim pa sta tudi sodelovala na svetovni turneji leta 2011.

Luka in Stjepan (27 in 28 let) imata za sabo veliko klasične glasbene izobrazbe, prvi je začel pri očetu in nadaljeval v Zagrebu, na Dunaju in v Londonu, drugi pa v Pulju, Londonu, Manchesterju in ZDA. Oba sta najprej zaslovela kot solista, kot duo pa sta predstavila publiko nekaj čisto novega in posebnega. Uspeh na spletu je bil takojšen prav s priredbo Jacksonove Smooth Criminal, s katero sta nastopala tudi v ameriški musical nadaljevalki Glee Club. Sledil je prvi album z imenom 2Cellos, lani pa je izšel še drugi: In2ition.

V petek in v soboto, 30. in 31. maja, sta 2Cellos igrala v našem Trstu, v dvorani Rossetti. Koncert se je začel z Jekinsovo Benedictus, ki je še zadnje šepetajoče gledalce spravila v molk in zbran posluš. Po burnemu

aplavzu sta glasbenika pozdravila publiko, sestavljeno iz Hrvatov, Slovencev in Italijanov, in se ji toplo zahvalila. Oba sta bila navdušena, da prvič igrata v Trstu, predvsem zato, ker sta sedaj na svetovni turneji in so naši kraji zelo blizu njunega doma. Zaradi tako

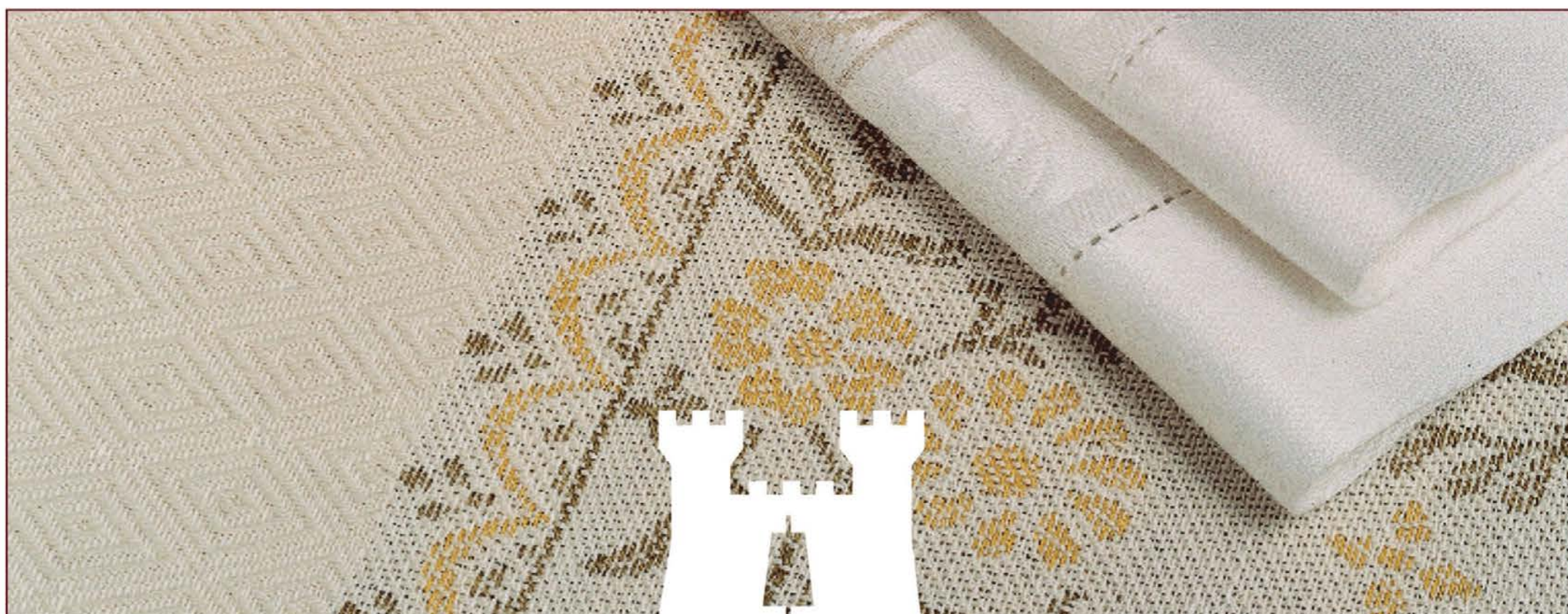

raznolike publike sta glasbenika po pozdravu govorila kar v angleščini. Sledile so mirnejše pesmi programa: Where the streets have no name U2jev, Coldplayjevo Viva la Vida in Stingovo Shape of my heart, ki je ganila vse romantične, in ne samo njih. Po izvedbi pesmi Resistance angleške skupine Muse pa sta nastopajoča pozvala publiko, naj se še bolj sprosti in naj poje zraven; namignila sta tudi, da čez nekaj časa ne bo več takega reda v dvorani, kar je bilo tudi res. Sledili sta dve pesmi, namenjeni vsem damam oziroma "for all the pretty ladies": The book of Love in U2jevo With or Without you.

Vzdušje je počasi postalo bolj sproščeno, še bolj pa, ko sta odigrala dve pesmi kralja popa Michaela Jacksona: Human nature in Smooth criminal. Začel se je rock del koncerta in dvorana je zaživela. Sledile so pesmi ACDC-jev: Welcome to the jungle, Thunderstruck, You shook me all night long in Highway to hell. Odigrala sta tudi priredbe Jimija Hendrixa, The Prodigy, Racer X in komad Nirvane Smells like teen spirit. Rock del koncerta pa ne bi bil zares rock, če bi manjkali večni Rolling Stones, ki je celotna

publika vstala, zaplesala in zraven pela na ves glas: "I can't get no Satisfaction"! Občinstvo se je tako vživelo v glasbo, saj je bilo videti in slišati, da oba fanta uživata v odlični glasbi ter v norem igranju in vlivata v glasbo sama sebe. Koncert se ni mogel kar tako končati in glasbenika sta poklonila poslušalcem še dve pesmi: ACDC-jevo Back in Black ter mirnejšo melodijo za lahko noč, Stingovo Fields of Gold. Koncert je pripravilo slovensko društvo Drugamuzika v sodelovanju z agencijo Azalea Promotion, ki zgledno skrbi, da lahko tudi v naših krajih slišimo odlične skupine.

Tina Paljč

CARNICA ARTE TESSILE
IMBELLINUM

za ljubitelje lepih stvari

33029 villa santina / ud / ul. nazionale 14
tel. št. +39 (0)433 74129 faks +39 (0)433 747529

ideando
pubblicità
www.ideandopubblicita.it

Za informacije in brezplačne predračune
POKLIČI TAKOJ NA
Tel. št. 0432.792047

BUJA - Ul. Santo Stefano 41
info@ideandopubblicita.it

GRAFIKA & TISK - OBLIKOVANJE - SLIKANJE NA STEKLU
DEKORACIJE VOZIL
PRIPRAVA IN GRAFIČNI OKRASI
TRANSPARENTI - PLAKATI - VELIKI FORMATI - GADGET
PERSONALIZIRANA OBLAČILA
SERIGRAFIJA - ŠIVANJE NAPISOV - DIGITALNI TISK
KAMPANJE IN DISTRIBUCIJA REKLAME